Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 169 (419) ◆ Субота, 5 вересня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

УРЯД ПЛИВЕ ЗА ПОДІЯМИ, ВІН ЛЕДЬ ВСТИГАЄ ЇХ ФІКСУВАТИ

На позачерговому засіданні Президії Верховної Ради України було розглянуто ситуацію, яка склалася у зв'язку зі страйками частини гірників, авіадиспетчерів цивільної авіації та залізничників, що входять до складу профспілок, очолюваних консультативною Радою вільних профспілок України. Друге питання порядку денного—«Про ціни на продовольчі товари».

Коментар нашого кореспондента читайте на 2-й стор.

Читайте в номері

У ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

На засіданні Президії Верховної Ради України, яке відбулося 4 вересня, обговорено питання про хід підготовки до 6-ої сесії Верховної Ради України.

Особливу увагу звернуто на необхідність першочергового розгляду на сесії актуальних соціально-економічних питань, підготовки і прийняття законів, які потрібні для подальшого здійснення економічної реформи, забезпечення соціального захисту населення, поліпшення життя народу. Постійним комісіям доручено прискорити грунтовну підготовку проектів законодавчих актів з цих питань. Йшлося також про важливість посилення контролю за виконанням прийнятих законів.

Вів засідання перший заступник Голови Верховної Ради України В. В. Дурдинець.

ВРУЧЕНО ВІРЧІ ГРАМОТИ

Учора в Маріїнському палаці Надзвичайний і Повноважний Посол Сполученого Королівства Великобританії і Північної Ірландії Саймон Хіманс вручив вірчі грамоти Президентові України Леоніду Кравчуку.

Після урочистої церемонії відбулася бесіда, під час якої сторони обговорили питання, що становлять обопільний інтерес.

ПІДПИСАНО УГОДИ З МВФ ТА МБРР

Україна стала членом Міжнародного валютного фонду (МВФ) та Міжнародного банку реконструкції і розвитку (МБРР). Коментуючи цю подію, міжнародні інформагентства відзначають, що цей факт є важливим показником прихильності українського уряду до орієнтованих на ринок економічних реформ та що членство України в цих міжнародних фінансових інституціях допоможе їй налагодити міцні економічні зв'язки із міжнародним співтовариством.

ПЛАТНЯ МАЛА, ТА Й ТА В КУПОНАХ

Вчора відбулося засідання постійної Комісії Верховної Ради з питань економічної реформи та управління народним господарством, на якому було розглянуто питання про оплату праці та про впровадження власної валюти. Вів засідання голова Комісії В. Пилипчук.

Щодо заробітної плати працівників державного сектора економіки доводиться із сумом констатувати, що вона тримається на рівні червня поточного року, в той час як ціни за останні два місяці різко стрибнули вгору.

Проблема введення власних грошей оповита таємницею, проте ніхто не приховує, що Україна ще не готова до впровадження власної валюти. Це передусім пов'язано з тим, що Кабінет міністрів не спромігся налагодити друкування грошей в Україні, а тієї партії, що надрукована в Канаді, вистачить хіба що на перший місяць. Те ж саме стосується і налагодження випуску розмінної монети. Тож у цій ситуації В. Пилипчук бачить один вихід: з 1 жовтня повністю перейти на купонний обіг і таким чином запобігти можливому негативному впливу рубля на стабілізацію української валюти. Крім того, такий крок є позитивним ще й тому, що купон візьме на себе весь інфляційний удар і убезпечить від цього гривну.

Наш спеціальний кореспондент Ігор ГРУШКО передає із Бухареста

ХМАРИ РОЗВІЮЮТЬСЯ

Закінчився дводенний офіційний візит міністра закордонних справ України Анатолія Зленка до Румунії. З цією сусідньою країною відносини у нас складалися дуже непросто.

Рік тому, після розпаду СРСР, проголошення Української незалежності, деякі румунські політичні кола почали висувати нашій державі територіальні претензії. А в грудні румунський парламент навіть ухвалив заяву, в якій Північна Буковина та південь Одещини згадувалися як румунські території. Утім, мабуть, зрозумівши безпідставність та безперспективність таких вимог, керівництво Румунії згодом «змінило курс». Офіційні кола в Бухаресті почали висловлюватися за подолання кризового стану українсько-румунських відносин, спричиненого зга-

(Закінчення на 2-й стор.).



Унікальне обладнання вагою 160 тонн на суму понад 5 мільйонів доларів доставив АН-225 «МРІЯ» зі США до столиці України. Це був дев'ятий рейс з гуманітарною допомогою на борту найбільшого у світі транспортного літака. Все обладнання, у доставці якого велика заслуга керівників фонду «Діти Чорнобиля» Надії і Зенона Матківських, має конкретні адреси — клініки та лікарні Києва, Львова, Харкова та інших міст нашої держави.

Фото Володимира РЕПІКА.

ХМАРИ РОЗВІЮЮТЬСЯ

**(Закінчення.
Початок на 1-й стор.).**

даними діями. Перші значні кроки в цьому напрямі зроблено під час зустрічей глави нашої держави Леоніда Кравчука з Президентом Іоном Ілієску в Давосі, а згодом у Стамбулі. Сприяв поліпшенню взаєморозуміння й візит до Бухареста Голови Верховної Ради Івана Плюща. Внаслідок цих контактів на вищому рівні вже підписано спільне комюніке про встановлення дипломатичних відносин між двома країнами. Кілька інших угод.

— Ще більше розвіяв хмари над українсько-румунськими відносинами приїзд до Бухареста пана Зленка,— заявив на підсумковій пресконференції по закінченню двосторонніх переговорів міністр закордонних справ Румунії Адріан Нестасе. Він повідомив журналістам, що їх наслідком стало не тільки підписання Консульської конвенції та Угоди в галузі культури, науки і освіти, а й домовленість про укладення уже нинішнього року широкомасштабного політичного договору.

— Складна, драматична доля двох наших народів, — наголосив зі свого боку Анатолій Зленко. — Не менш складно встановлювалися і теперішні українсько-румунські відносини. Тому, щоб якомога швидше подолати проблеми, які ми успадкували від тяжкого минулого, нам конче потрібні злагода і взаєморозуміння.

Численних кореспондентів, які вщерть заповнили пресконференційну залу румунського МЗС, особливо цікавило «територіальне питання». І не дивно. Воно ж бо сьогодні є основою передвиборчих платформ деяких кандидатів на пост Президента Румунії. А вибори тутешнього глави держави відбудуться вже 27 вересня.

На ці запитання Анатолій Максимович відповів однозначно: Україна не має територіальних претензій до жодного сусіда, але й рішуче відкидає будь-які зазіхання на свою територію. Тому заяви деяких кандидатів на пост президента є виключно політичною спекуляцією, не приносе їм бажаних результатів на виборах. Щодо позиції керівництва Румунії, зазначив він, ми з приємністю констатуємо: воно не підтримує безвідповідальних заяв. Підтверджує тим самим свою беззастережну прихильність букві і духу Хельсінських угод.

Про здобутки і проблеми наших земляків у Румунії йшлося на зустрічі Анатолія Зленка з представниками української громади в цій країні. Зазначалося, що наша держава зробить все для того, щоб румунам в Україні було гарантовано рівні з іншими громадянами права, щоб в обох країнах забезпечувались достатні умови для розвитку мов і культур національних меншин. Міністр закордонних справ України запевнив присутніх, що у повному взаєморозумінні з румунським керівництвом ми сприятимемо збереженню національної культури українців у Румунії.

Протягом другого дня перебування в румунській столиці Анатолій Зленко взяв участь у відкритті «круглого столу» Програми розвитку ООН.

А перед відльотом до Києва міністр закордонних справ України зустрівся з Президентом Іоном Ілієску. Під час дружньої розмови ще раз підкреслено — розвивати рівноправні взаємовигідні відносини між двома сусідніми країнами можна лише поважаючи суверенітет і територіальну цілісність один одного.

УРЯД ПЛИВЕ ЗА ПОДІЯМИ, ВІН ЛЕДЬ ВСТИГАЄ ЇХ ФІКСУВАТИ

**(Закінчення.
Початок на 1-й стор).**

Коли пишуться ці рядки, консультативна Рада вільних профспілок України та уряд дійшли згоди: страйкуючі приступили до роботи, а уряд відізвав свій позов на страйкуючих з Верховного суду України. Проте справа не закрита. Переговори тривають.

Президія Верховної Ради з розумінням поставилася до проблем транспортників. Водночас ці проблеми загострилися внаслідок непродуманих дій уряду при проведенні економічної реформи. Нинішня напруга на транспорті і у суспільстві — це наслідок. Своєю нерішучістю, непослідовністю виконавча влада підриває авторитет законодавчої. Уряд пливе за подіями і ледь встигає їх фіксувати. Він навіть не збирався на засідання з приводу страйків. Невже Президія Верховної Ради має підміняти уряд? Хіба конгрес США вів переговори і вирішував проблеми, коли там страйкували авіадиспетчери? Ні, під час тих страйків «крутився», як білка в колесі, Президент. Хіба палата лордів розглядала і вирішувала проблеми страйкуючих шахтарів у Англії? Ні, то було безпосередньою роботою прем'єр-міністра М. Тетчер. Так чому ж тоді у нас невластивими йому функціями має займатися парламент? Відповідь одна: таке можливе за бездіяльності уряду.

На підтвердження сказаного лише один факт, який «оприлюднив» на засіданні Президії депутат В. Пилипчук. Виявляється, навігаційний збір за проліт іноземного літака над територією України надходить до Росії. Продати цю валюту на аукціоні — і можна сповна вирішити тарифні проблеми авіадиспетчерів. Але керівництво Держадміністрації авіаційного транспорту України діє не досить енергійно. Між іншим, таких прикладів в Україні ще чимало. «Голос України» недавно писав про відомий нафтопровід «Дружба». Львівське керівництво цього підприємства донедавна також дрімало, і вся валюта за перегонку нафти територією України на Захід надходила до Росії. Лише після втручання парламенту все стало на свої місця. Але ж парламент не може виступати наглядачем над кожним підприємством, галуззю, відомством. Для цього є уряд, для цього є керівництво галуззю, відомствами. Не можуть налагодити справу — нехай відповідають персонально.

На засіданні Президії неодноразово підкреслювалося, що парламентарії добре розуміють проблеми страйкуючих, але водночас їх обурюють дії транспортників, які вирішують свої питання за рахунок інших. Адже тисячі людей стали заложниками страйкуючих.

Хіба можна так бездушно ставитися до пасажирів, які їхали в поїздах, що були зупинені страйкуючими машиністами, залишалися тривалий час в аеропортах і на залізничних вокзалах? Десятки тисяч людей, серед них немало дітей, старіків, хворих, інвалідів опинилися в надзвичайно складних, часом нелюдських умовах. Висловлювалась велика стурбованість тим, що такі дії завдали великих матеріальних і моральних збитків економіці України, вони ведуть до подальшого загострення кризової ситуації.

При обговоренні питання щодо безконтрольного зростання цін знову ж таки констатувались недоробки Кабінету міністрів. Ціни на всі товари зросли однаково на 30 відсотків. За три дні до підвищення товари були приховані. Виходить, знову хтось нажився на цьому. Причому, як запевнив присутніх депутат А. Чепурний, і міністр зовнішньоекономічних зв'язків А. Воронков, і перший віце-прем'єр-міністр В. Симоненко, і представник Президента у Києві І. Салій запевнили його особисто, що не підписували документа про підвищення цін. А хто ж тоді? Хто ж керує сьогодні країною, торгівлею, економікою? Доки будуть монополісти у нас, доти будуть рости ціни. Питання про створення антимонопольного комітету має бути одним з перших на наступній, шостій сесії Верховної Ради. Знайшла схвалення у присутніх і думка про те, щоб повернутися до встановлення граничного рівня рентабельності, як це було донедавна. Інакше неконтрольований ріст цін не зупинити.

Леонід БРОВЧЕНКО.

Заява МЗС України

В Україні, яку зв'язують з усіма народами колишньої Югославії багатовікові узи дружби та взаємної поваги, не можуть залишатись байдужими до їх трагічної долі, зокрема, до долі десятків тисяч етнічних українців. Саме тому в нашій країні, де з особливою тривогою слідкували за трагічним перебігом подій у колишній Югославії, з великим задоволенням сприйнято рішення Лондонської міжнародної конференції по врегулюванню конфлікту в цьому регіоні.

Лондонська конференція стала логічним продовженням тих зусиль, які протягом тривалого часу вживалися Організацією Об'єднаних Націй, Європейським Співтовариством, НБСЄ, окремими державами з метою покласти край кровопролиттю на Балканському півострові.

У цьому зв'язку МЗС України заявляє, що Україна повністю підтримує визначений конференцією шлях врегулювання югославської кризи. Україна виходить з того, що справедливе й дійове врегулювання можливе лише на засадах повної і беззастережної відмови усіх учасників конфлікту від використання сили, вирішення усіх проблем виключно мирними політичними засобами, незмінності існуючих кордонів, безумовного забезпечення прав людини, зокрема прав національних меншин.

Разом з тим в Україні з тривогою відмічають, що останні відомості з Боснії та Герцеговини, зокрема з Сараєва, свідчать про те, що бойові дії між ворогуючими сторонами ще не припинились. Внаслідок цього гинуть мирні люди всіх національностей, що населяють республіку, в тому числі і з української діаспори. Україна закликає негайно припинити насильницькі дії, включаючи й такі, які підступно спрямовуються проти Миротворчих сил ООН, персонал яких з ризиком для свого життя забезпечує доставку гуманітарної допомоги цивільному населенню незалежно від того, до якої конфесії або національності вони належать.

Ми сподіваємось, що створені учасниками конференції Координаційний комітет та постійні робочі групи сприятимуть практичній реалізації її рішень, скорішому припиненню кровопролиття і встановленню міцного миру.

Заключні документи, що їх було схвалено учасниками конференції, відкрили шлях до розв'язання складного й заплутаного вузла накопичених проблем. Зараз доля мільйонів громадян колишньої Югославії багато в чому залежить від мудрості та виваженості політиків, їхньої готовності до втілення у життя рішень Лондонської конференції, пошуку взаємоприйнятних компромісних рішень. Яким би довгим і складним не був шлях до справедливого врегулювання, цим шляхом треба пройти до кінця — іншої розумної альтернативи не існує.

Страйк припинено, вимоги задоволено. Але...

Як повідомив заступник голови незалежної профспілки гірників Сергій Климов, усі вимоги страйкарів задоволено. Залишилося лише узгодити питання про зарплату авіадиспетчерів, яка в середньому становить 3 і тисячі карбованців на місяць.

3 вересня о 20.30 було, нарешті, підписано тарифну угоду між урядовою комісією і Координаційною радою вільних профспілок. За вказівкою Президента відкликано позов до Верховного суду на страйкарів. Жодних санкцій до них застосовано не буде. За особистою вказівкою Президента надано прямий ефір головам вільних профспілок на телебаченні.

За повідомленням Центру громадських зв'язків МВС України, до 20-ї години 3 вересня на станції Київ-Пасажирський знаходився 41 пасажирський поїзд. 11 з них було підготовлено до відправки, решта — у парку відстою. На вокзалі зібралося до 30 тисяч пасажирів. З 13 аеропортів України не вилетіло 328 та не відправлено 250 літаків, не відправлено 19680 пасажирів.

О 20 годині 30 хвилин у зв'язку з досягнутою домовленістю почалася відправка поїздів. Як повідомила адміністрація Укрзалізниці, 3 вересня о 20 годині 10 хвилин страйк на Південно-Західній залізниці припинено. За ніч відправлено 82 пасажирські поїзди — всі, які було затримано.

О 20 годині 25 хвилин, за повідомленням Центру громадських зв'язків МВС, всі аеропорти також приступили до роботи. На 6-ту годину ранку 4 вересня було здійснено 110 рейсів, відправлено 10840 пасажирів. Залишалося 188 невідправлених рейсів — 8839 пасажирів.

Органи внутрішніх справ несли цими днями посилену службу. Вдалося не допустити серйозних правопорушень. Хоча повністю їх уникнути не вдалося. Так, у Сімферопольському аеропорту 3 вересня о 15-й годині під час посадки на рейс Сімферополь — Москва на льотну смугу проникли близько 300 пасажирів і блокували її. Після роз'яснень працівників міліції громадяни смугу звільнили. 2 вересня на станції Київ-Пасажирський постраждав машиніст електровоза вантажного поїзда, який проходив повз гурт пасажирів, що чекали відправлення поїзда Луганськ — Львів. Хтось із пасажирів кинув камінь у лобове скло локомотива. Машиніст отримав різані рани обличчя.

Резюме страйку, що завершився, можна підвести, процитувавши заяву з цього приводу Спілки юристів України: **«Будь-яке порушення закону, що, до речі, має місце у страйку працівників залізничного і повітряного транспорту, яким заборонено самовільно припиняти роботу, веде суспільство до безладдя, а отже, ставить під серйозну загрозу долю незалежної України».** Але цитую далі: **«Впевнені: небажаних наслідків страйку можна було б уникнути, якби уряд, який заздалегідь був поінформований про можливу акцію транспортників, уважніше поставився до їхніх вимог і своєчасно вжив відповідних заходів».**

Добре те, що добре закінчується. Але де гарантія, що цей страйк — останній, що, втративши надію бути почутими, працівники інших галузей не вдадуться до подібних дій. Скажімо, медики, водії міського транспорту, сантехніки...

Підготував Костянтин ПАРИШКУРА.

Ретро

МАГМА ОБІГРІЄ

Країни колишнього Союзу, переважна більшість яких не має вугілля, газу та нафти, останнім часом переживають чимало труднощів з пальним. Не минули вони й Україну. Дедалі менше вугілля залишається в Донбасі, та й добувати його доводиться нерідко з глибини понад 1000 метрів. Не вистачає природного газу. За потреби 115 мільярдів республіка добуває на рік 20—25 мільярдів кубометрів. Те ж саме з нафтою. Крім того, зменшується виробництво енергії на атомних електростанціях. Напрошується висновок, що треба знаходити і чимскоріш впроваджувати у виробництво нові види пального.

Сьогодні в Україні майже не використовують енергії вітру. Ми не лише не розвивали цієї галузі енергетики, а навіть зробили крок назад, бо знищили майже всі вітряки, яких в Україні в дореволюційні часи було багато. Тому, де успішно могла б використовуватися енергія вітру, у нас скрізь стоять електричні двигуни.

У післявоєнні роки в Україні було споруджено чимало невеликих гідроелектростанцій. Вони дали змогу з незначними затратами коштів електрифікувати віддалені від ліній електропередачі глибинні райони, дати струм промисловим підприємствам, на колгоспні ферми. Проте невдовзі було взято курс на гігантські електростанції, і місцева енергетика занепала, бо промисловість перестала виробляти генератори і гідротурбіни невеликої потужності.

А тому в період енергетичної кризи було б доречно знову повернутися до питання відновлюваних джерел енергії. Мова йтиме, насамперед, про використання термальної енергії, бо саме одержане з надр землі тепло могло б забезпечити щорічну економію сотень мільйонів тонн органічного палива. Екологічно чисту дармову енергію з успіхом застосовують на Камчатці, в Грузії, у Краснодарському і Ставропольському краях. І лише перші кроки у цьому напрямі зроблено в нас.

Окремо хочемо сказати про перспективи використання закарпатських родовищ, де розвідку підземних аномалій геологи почали більше ніж 10 років тому. На околиці села Нижні Ремета вони знайшли на глибині 4 тисячі метрів ділянки гірської породи, яка нагріта до 200 і більше градусів. Аналогічні результати одержано і в інших районах. А це дає змогу побудувати в Закарпатті ГеоТЕЦ, де вже є перші вдалі спроби використання глибинного тепла. Так, близько 20 років у місті Берегові працює на термальній воді плавальний басейн. Цією ж водою зігрівається й розташований поряд спортивний комплекс «Закарпаття». Можна було б до гарячої води підключити й інші об'єкти міста, та ніхто цим займатися не хоче. Хіба не простіше спалювати у котельних природний газ, ніж бурити свердловини, шукати десь труби, організацію, яка могла б виконати ці роботи?

А тим часом тепло надр — значне і практично ще не зачеплене людством енергетичне багатство, яке природа ніби припасла на той час, коли будуть використані поклади газу, нафти і вугілля і завдяки відновлювальним процесам, що відбуваються у надрах, запаси підземного тепла є практично невичерпними. Тож в першу чергу можемо використовувати тепло найближчих до поверхні землі родовищ. А в ході вдосконалення бурових установок та розробки нових методів проходки свердловин стане можливим досягти й глибин близько 5—20 кілометрів, де магматична порода нагріта до 1000 і більше градусів.

Скільки ж ми будемо думати-гадати? Тим більше, що сусідні з Україною держави Угорщина і Румунія дедалі ширше використовують тепло надр. І це пояснюється тим, що воно не лише екологічно чисте, а й дуже дешеве. Свердловина повністю окуповується за рік-півтора, а далі дає чистий прибуток.

Михайло ГОЛОВЕЙ,
доктор хімічних наук;
Микола АРСЕНТЬЄВ,
доктор історичних наук;
Павло ІВАНОВ,
журналіст.

БЕНЗИН НЕ ОБОВ'ЯЗКОВО З НАФТИ

«Освоєння в Олександрії нової технології переробки бурого вугілля обіцяє в перспективі дати Україні понад 200 мільйонів тонн бензину».

СПОЧАТКУ я був просто вражений, почувши від глави обласної адміністрації Миколи Сухомлина таку інтригуючу фразу. Тому, не гаючись, відразу ж звернувся до генерального директора в/о «Олександріявугілля» Василя Махині з проханням докладніше розповісти про нову справу.

Почуте тепер уже від безпосередніх впроваджувачів ідеї перегаяння вугілля на бензин ще раз підтвердило істину, що все нове — це давно забуте старе. Бо, виявляється, ще гітлерівська Німеччина під час другої світової війни широко використовувала добутий у такий спосіб бензин, газойль, різні масла. Після війни метод нетрадиційного виробництва пального досить успішно застосовувався в колишній НДР, яка мала значні запаси буровугільної сировини, та в Південно-Африканській Республіці. Щоправда, після об'єднання в єдину державу німці таке виробництво почали згортати, а от південноафриканці, навпаки, успішно продовжують — будують заводи, виготовляють відповідне устаткування. У нас же в Україні, як і в інших державах колишнього Союзу, ні заводів, ні спеціалістів такого профілю просто не було.

Як часто трапляється, вийти на ідею олександрійцям допоміг випадок. Завітав якось у рідні краї на Кіровоградщину співробітник Інституту органічної хімії АН України Василь Шовкопляс. Побував у рідному Новомиргороді, навідався до тамтешньої шахти, а потім заїхав і до об'єднання «Олександріявугілля». Дізнавшись, що місцеві промисловці з добутої сировини, крім брикетів для побутового палива, більше нічого не виробляють, запропонував: «А хочете, я вам подарую технологію виробництва з вугілля бензину, газу та інших корисних речей, над якою нині працюю. Безплатно, як землякам. Ви ж тільки виділіть кошти для її впровадження». Було це в 1990 році.

Землякам та ідея сподобалася, нашкребли вони скількись коштів, і справа, як то кажуть, зрушила. Почалося спорудження дослідної установки. Правда, гроші швидко скінчилися, тож об'єднання, маючи борги, звернулося по допомогу до Державного комітету вугільної промисловості України. Комітет підтримав і на цей рік виділив 3,5 мільйона карбованців. Але перспектива одержати ті очікувані 200 мільйонів тонн бензину не така вже й близька. І не тому, що обмаль сировини чи якість її невідповідна. Ось коротка цифрова викладка з листа на адресу Комітету вугільної промисловості: «В результаті виконаних на сьогодні досліджень визначена можливість одержати з тонни сирого бурого вугілля таких продуктів: рідких (пальне, хімсировина) — 70—80 кілограмів; газу горючого 70—80 кубометрів; гумінових препаратів (добрив. — **М. В.**) — 80—100 кілограмів; твердого залишку — 100 кілограмів». Прості розрахунки доводять, що з восьми мільйонів тонн сировини, що їх щорічно добувають шахтарі об'єднання, можна одержувати 500—600 тисяч тонн пального, стільки ж мільйонів кубометрів газу та багато інших цінних речей, за які ми й не мріяли. Та річ у тому, що виділених галузевим відомством 3,5 мільйона навряд чи вистачить, щоб запрацювала дослідна установка.

— Потрібна державна програма розвитку виробництва бензину й газу з буровугільної сировини, — переконаний генеральний директор.

— І не на перспективу до 2010 року треба закладати державну програму, а вже тепер, щоб якнайшвидше одержати результати, — наполягав технічний директор об'єднання Леонід Бутхарейт.

Тож маємо по-державному підійти до цієї справи, тоді матимемо з вугілля бензин, газ, добрива та інші дуже цінні речовини. Саме ж об'єднання спроможне ввести в дію хіба що згадувану дослідну установку.

Микола ВОЛОК,
власний кореспондент «Голосу України».
Олександрія
Кіровоградської області.



До уваги уряду

Україна володіє незначними запасами нафти, тому впровадження сучасних технологій з її переробки мало б стати одним з пріоритетів. Однак поки що з допомогою українських машинобудівників такі технології застосовує Росія, яка й без того володіє «морем» нафти.

САМ НЕ ГАМ, А РОСІЇ ДАМ

НАДРА Сумщини дають нині половину української нафти. Ця обставина, здавалося б, має визначити певною мірою привілейоване становище області у постачанні нафтопродуктами. Проте за державної монополії на енергоносії та гострого дефіциту на якісь переваги тут нічого й сподіватися. Тож сумчани прагнуть самотужки вийти зі скрути. Яким чином? Розповісти про це кореспондент «Голосу України» попросив начальника обласного управління по забезпеченню нафтопродуктами **Ю. Козака.**

— Окрім того, що область багата на родовища вуглеводневої сировини, у нас ще є машинобудівне науково-виробниче об'єднання імені Фрунзе, відоме своїм внеском у розвиток енергетичного комплексу колишнього СРСР. Тут, зокрема, налагоджено випуск сучасного нафтопереробного обладнання для використання безпосередньо у місцях видобутку «чорного золота». З допомогою такого устаткування, і це засвідчив досвід його експлуатації в Західному Сибіру, не користуючись послугами спеціалізованих заводів, можна мати свій бензин, дизельне пальне, інші продукти.

Уже до кінця нинішнього року на одному з родовищ Охтирського нафтогазодобувного управління фрунзенці пообіцяли встановити ректифікаційну колону і перегінну установку, що дасть нам додатково до виділених республікою фондів щонайменше 20 тисяч тонн бензину, 12,5 тисячі тонн дизпального, близько 7 тисяч тонн пропан-бутану і пропану. Звичайно, **це небагато. Але, по-перше, мова поки що йде про експериментальний етап роботи, а по-друге, переробляться лише частка надпланової сировини.**

Тобто це ніяк не вплине на обсяги поставок охтирської нафти, передбачені державним замовленням. Хоча треба розібратися, нарешті, у тому, вони, державні інтереси. У тому, щоб підтримувати лише наявні нафтопереробні заводи-монополісти з їх застарілими, економічно невигідними і екологічно шкідливими технологіями, чи в стимулюванні створення умов для ринкової конкуренції в галузі виробництва нафтопродуктів?

Бо, нарікаючи на те, що в Україні мало своєї нафти, ми водночас миримося з тим, що якість переробки сировини в нас у кілька разів гірша, ніж на Заході, а на технічне переозброєння підприємств-гігантів потрібні роки і мільярди грошей, яких нема. У той же час, використавши могутній науково-інженерний потенціал того ж таки об'єднання імені Фрунзе, цілком реально створити мережу компактних сучасних виробництв у районах нафтовидобутку. Це, до речі, з допомогою наших машинобудівників уже роблять у Росії.

Віталій МАКСЮТЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Сумська область.

Перший крок до референдуму

Увечері 3 вересня у Києві відбулися збори громадян — так офіційно вони називалися, хоча ініціаторами їх проведення були близько 20 політичних партій і рухів України, які вирішили розпочати підготовку кампанії за референдум по достроковому припиненню повноважень Верховної Ради.

240 громадян — представники ПДВУ, СДПУ, ОСДПУ, ДемПУ, ПЗУ, УРП, Київської крайової організації Руху, «Нової України» — розглянули три питання: про референдум, про формулювання питання референдуму, про вибори ініціативної групи по збиранню підписів за проведення референдуму.

«Ви за дострокове припинення повноваження Верховної Ради України після проведення дострокових виборів парламенту України у 1993 році?» Таке запитання затверджено зборами. Під ним будуть збирати підписи члени ініціативної групи, затвердженої на зборах.

Костянтин ПАРИШКУРА.

Отакої!

В КОЖНІЙ ХАТІ — СВОЄ СВЯТО

Народний рух Тернопілля започаткував у обласному центрі нове свято. На Співочому полі відбувся урочистий мітинг-похід з нагоди третьої річниці походу жителів міста до обкому комуністичної партії.

«Інтелект».

Влада Рад і влада Президента

«Я ПРАЦЮЮ В СИЛЬНІЙ КОМАНДІ»

Сьогодні до дискусії, розпочатої «Голосом України» про розподіл влади в країні і дальшої розбудови державності, підключається представник Президента України в Миколаївському районі Миколаївської області В. Чайка.

— Валентине Семеновичу, вже понад 100 днів ви працюєте у команді Президента і можете порівняти колишню управлінську структуру в масштабі району з новою. На чию користь порівняння?

— Звичайно, нової. Раніше від прийняття рішення виконкомом районної Ради до його втілення була дистанція великого розміру. Ми могли забалакати будь-яку справу. До того ж за колективне рішення відповідали всі одинадцять членів виконкому, а точніше — ніхто. Зараз вантаж відповідальності я відчуваю на своїх плечах. І тягти з вирішенням будь-якої проблеми не можу. А раніше треба було дочекатися чергового засідання виконкому, підготувати купу паперів, погодити вирішення питання «нагорі»... Ви знаєте, зараз бюрократії стало менше. І люди, особливо керівники господарств, це відчули одразу.

— До речі, про ваші стосунки з «горою». Ви були серед п'яти претендентів на посаду представника Президента в області і навіть за підсумками голосування на сесії облради посіли третє місце, але призначення отримав інший. Не вплинуло це...

— Ні. Анатолій Кирилович Кінах першим зателефонував мені і запропонував очолити районну держадміністрацію.

— І це незважаючи на ваше партапаратне минуле?!

— Думаю, що Кінаху було відомо про нього. Але ні на посаді другого секретаря райкому, ні — інструктора обкому не шантажував нікого партійним квитком, не шельмував. Це можуть підтвердити люди. А досвіду



набув чималого, вивчив проблеми району, знав людей, і вони знаймі з моїми сильними і слабкими сторонами.

— Вам не здається, що існує паралелізм у роботі держадміністрації і районної Ради народних депутатів? І взагалі — чи не заважають Ради працювати представникові Президента?

— Паралелізму ми уникаємо дуже легко: Ради у нас займаються більше соціальними проблемами, держадміністрація — виробничими. І запитання я поставив би інакше: чи потрібні Ради в існуючому вигляді? Здається, ні. Районна Рада має бути менша за кількістю. Тоді і звання депутата до чогось зобов'язуватиме, і зайвої балаканини буде менше. Та головне, вважаю, що держадміністрація і Ради повинні не ділити владу, а працювати в одній упряжці. Не хочу хвалитися, але у нас це виходить.

— В області кажуть, що Чайці легко працювати: в районі є радгосп «Степовий», який завдяки відомому в Україні директору Погорєлову і план витягне, і зразкове село показати зможе...

— Та хіба у нас один Погорєлов! У радгоспі «Зеленоярський», де директором Євген Овсієвський, газифікується село, готові до здачі два житлові будинки, реконструюється будинок для старих та інвалідів. З приходом у колгосп «Космос» нового голови — Миколи Петровського — господарство ожило, а колишнє неперспективне село має новий мікрорайон, споруджує школу, будинок культури. І одразу виробничі показники колгоспу поліпшились. Так що ми не тільки до Погорєлова можемо повезти по досвід. Скажімо, той же Петровський відкрив невеликий переробний цех, де виготовляються ковбаси, копчене м'ясо. Його продукцію у Миколаєві знають всі. У нього ж діє і установка з виробництва стінових блоків, які дачники купують залюбки. Отак і заробляє для господарства гроші, бо саме сільськогосподарське виробництво стає малорентабельним.

— Валентине Семеновичу, мабуть, нам не обійтися без запитання про жнива і врожай, бо всім відомо: Миколаївщина, як і сусідні області, постраждала від посухи.

— Ці жнива були найважчими за останні десять років, бо зерно горіло на очах. Вихід був один: жнивувати стисло. Жнива майже всі господарства завершили за 12 днів. Середня урожайність — 19,8 центнера з гектара, а озимої пшениці — 20,2. В окремих господарствах, де вміло використовували зрошення і добрива, показники вищі. Скажімо, у радгоспах імені Тельмана 38 центнерів з гектара, «Степовий» — 33,4, «Нечаянський» — 25,1. Але в цілому господарства через посуху зазнали серйозних втрат, і ми вдячні урядові за підтримку, надану області. У нас в районі не тільки зернові погоріли, овочі, кукурудза — не в кращому стані...

Проте люди руки не опускають, бо знають: наодинці з бідою їх не залишать. Днями у нас в районі був керівник обласної держадміністрації Анатолій Кирилович Кінах. Він зустрівся з селянами.

— Над чим зараз працює районна держадміністрація?

— Головне — стабілізувати економіку району і поповнити його казну. У мене на особливому контролі виплата зарплати, пенсій, регулярне забезпечення сіл хлібом, іншими продуктами харчування. Люди повірили у нову структуру влади, вважають її сильною командою — від Президента до його представників у районах, і важливо не втратити кредит довіри.

Олександр ВОЛОДИМИРОВ.

Г...

Сп...

Той, хто ... буть, дістав з... не дивно) у н... от бензин ми ... на той же цу... також не вист...

Згоден, що ... зане, абсурд, ... як то кажуть, ... ція». Дещо з... бували одноча... приємство «Г... ка митн... боки.

Вже понад ... співпрацюючи ... компанією ... забезпечує бе... сподарств Він... каської, Жит... ластей. За ... вдяки ком... ті підприємст... подарські об'... мали близько ... бензину за ці... ніж в Україн... сом російські... запропонувал... вати «цукрові... спрощення ро...

Інцидент

ВІЛЬНЕ НЕБО, або ШЛЯХАМИ РУСТА

У Прилуках приземлився дельтамотоплан, пілотований громадянами Бельгії Люком Лефевром та Карлом Разімоном. Правоохоронні органи четвертий день з'ясовують обставини і причини їхньої появи в районі Прилуцької авіабази найсучасніших супербомбардувальників ТУ-160, які в НАТО називають «Блек Джек». Військові сумніваються у випадковості візиту бельгійських громадян із знімальною апаратурою на Чернігівщину.

— Це несправедливо, — сказав мені Карл Разімон. — Головна мета нашої поїздки — довести, що залізна завіса між Сходом і Заходом впала і літати над Україною можна вільно. До речі, маємо на це відповідний дозвіл Міністерства оборони України. Без перешкод залетіли в російський Білгород. Поверталися через Суми. Про існування авіабази й не підозрювали.

З неофіційних джерел стало відомо, що пілоти-любителі значно відхилилися від маршруту. У Прилуках гостей не чекали, тому зустріч виявилася не дуже гостинною.

— Вже сутеніло, коли вони приземлилися, — каже начальник Прилуцького аеродрому Галина Демчук.

— І ви виявили пильність?

— Ну й питання ви ставите...

Подробиці про розслідування читайте в наступних номерах «ГУ».

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

Анонс

ФЕСТИВАЛЬ У ДАРУНОК

пропонує фестиваль газети «Вечірній Київ» 12 вересня — на Андріївському узвозі, Гідропарку, у парку Перемоги, 13 вересня — на стадіоні «Динамо», у Центральному парку культури і відпочинку.



Знову вересень, а отже, п'ятий фестиваль «Вечірки». Непомітно, але природно вплівся фестиваль у розмаїте столичне життя, став самобутнім та неодмінним штрихом осінньої палітри.

Самодіяльне та комерційне, воно має тисячі й тисячі добровільних помічників, тому кожен на святі почувається не як гість, а як повноправний господар.

Нинішнє свято разом з працівниками редакції готують держадміністрації Києва, Київської області, Подільського району столиці, Міністерство культури України. Спонсорами виступають Укррічфлот, корпорація «Київбуд», шахта імені Засядька (Донецьк), зовнішньоторговельне зовнішньоекономічне об'єднання «Укрзовнішінтур», орендне підприємство «Росток», інноваційний лікувально-діагностичний концерн «Ескулап», дитячий торговий дім «Райдуга».

Від кожного свята-фестивалю кияни чекають чогось нового, якоїсь ізюминки. Досі їх сподівання справджувались. А що буде цього разу?

Звичайно ж, окрасою програми стане перша в Україні постановка перлини національного мистецтва, славетної опери Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм», що відбудеться на стадіоні «Динамо». Сузір'я артистів постане перед глядачами — Марія Стефюк, Анатолій Солов'яненко, Анатолій Мокренко, Лідія Забіляста, Владилен Грицюк. Доповнена чудовими декораціями, батальними сценами, піротехнічними та світловими ефектами, різноманітними трюками, опера обіцяє стати неповторним видовищем.

Вперше місто та область влаштують величезний ярмарок, вперше глядачі побачать над стадіоном повітряне шоу, вперше на Дніпрі пройде регата на призи «Вечірки». Не стояли раніше в центрі міста і супербатути «Клоун», які спеціально для свята доставлять на Маріїнський майдан з Лівобережжя працівники парку Перемоги. Знайде своїх прихильників і бліц-лотерея для передплатників «Вечірнього Києва»: кожен одержить шанс виграти, може, навіть кольоровий телевізор чи мікрохвильову піч. І вже за традицією — конкурс силачів, парад духових оркестрів, карнавал, зустріч із читачами, широка дитяча програма, безліч конкурсів, атракціонів, змагань, виставок...

Зголоднієте, то смачного: від морозива до козацького кулешу. Купити сувенір із символікою свята — нема проблем. Як і всі попередні, нинішнє свято-фестиваль добродійне: кошти поповнять Фонд Мазепи.

Отож — усі на свято! Приходьте, і ви аж ніяк не пошкодуєте. Пожалкуєте лише, що це велелюддя, оркестр голосів, поглядів, настроїв, це чудове й захоплююче дійство закінчиться. І скажете: нехай воно повториться.

Діти сво...

ЩО В ГОРЩИ...

Кажуть, люди через надмірну цікавість втратили рай. Проте така вже наша вдача: кортить зазирнути до чужого горщика. А коли вже йдеться про «горщик» народного депутата — й поготів, бо влада, вже так повелося, сама по собі передбачає перчений компромат. Та що там не кажіть, плітки — це завжди відсутність інформації. Цю думку поділяє і Андрій Осадчук — син відомого українського поета, народного депутата Петра Осадчука.

— Андрію, як поставився батько до твого рішення створити сім'ю у 21 рік, та ще й зробити його дідом?

— Цілком нормально. А появі онука зрадів.

— Кого більше любить: Андрія Андрійовича чи Андрія Петровича?

— Мабуть, таки Андрія Андрійовича, як сина Андрія Петровича. Взагалі, сьогодні увага всієї родини прикута до нового члена сім'ї.

— Певно, вже складаєте проекти майбутнього виховання. Ти пристанеш до досвіду своїх батьків?

— Гадаю, мене виховували правильно, але у вихованні свого сина я внесу істотні зміни. Мені бракувало спілкування з батьком — так склалося, але я за це до нього не в претензії. Я та брат Роман завжди були під маминою опікою. Виховуючи сина, я маю це врахувати.

— Ваша мати не працює?

— Ні. Бать... вона залишил... зав приблизн... прагнути вас ... ти створи у ... затишок.

— Батько ... Одеському ву... філологію, а м...

— Вона за... народився ста...

— Тобі не ... мама надто ч... ла собою в ім...

— Так. Ал... ва, оскільки н... ру самоціллю, ... сім'ю, дітей, ... на ноги.

— Чи воліє ... твоя дружин... шляхом?

— Так. Га...

...ада Президента

«...ПРАЦЮЮ ...ЬНІЙ КОМАНДІ»

...вчив про-
...в людей, і
...оїми силь-
...торонами.
**...ться, що
... у роботі
... і район-
...х депута-
... чи не за-
...працювати
...езидента?**
... ми уни-
... Ради у
...льше соці-
...ми, держ-
...виробничи-
... поставив
...трібні Ра-
...гляді? Зда-
... Рада має
... кількістю.
...тата до чо-
...ме, і зай-
...де менше.
...ажаю, що
... і Ради
... владу, а
... упряжці.
...ся, але у

— В області кажуть, що Чайці легко працювати: в районі є радгосп «Степовий», який завдяки відомому в Україні директору Погорєлову і план витягне, і зразкове село показати зможе...

— Та хіба у нас один Погорєлов! У радгоспі «Зеленоярський», де директором Євген Овсієвський, газифікується село, готові до здачі два житлові будинки, реконструюється будинок для старих та інвалідів. З приходом у колгосп «Космос» нового голови — Миколи Петровського — господарство ожило, а колишнє неперспективне село має новий мікрорайон, споруджує школу, будинок культури. І одразу виробничі показники колгоспу поліпшились. Так що ми не тільки до Погорєлова можемо повезти по досвід. Скажімо, той же Петровський відкрив невеликий переробний цех, де виготовляються ковбаси, копчене м'ясо. Його продукцію у Миколаєві знають всі. У нього ж діє і установка з виробництва стінових блоків, які дачники купують залюбки. Отак і заробляє для господарства гроші, бо саме сільськогосподарське виробництво стає малорентабельним.

— Валентине Семеновичу, мабуть, нам не обійтися без запитання про жнива і врожай, бо всім відомо: Миколаївщина, як і сусідні області, постраждала від посухи.

— Ці жнива були найважчими за останні десять років, бо зерно горіло на очах. Вихід був один: жнивувати стисло. Жнива майже всі господарства завершили за 12 днів. Середня урожайність — 19,8 центнера з гектара, а озимої пшениці — 20,2. В окремих господарствах, де вміло використовували зрошення і добрива, показники вищі. Скажімо, у радгоспах імені Тельмана 38 центнерів з гектара, «Степовий» — 33,4, «Нечаянський» — 25,1. Але в цілому господарства через посуху зазнали серйозних втрат, і ми вдячні урядові за підтримку, надану області. У нас в районі не тільки зернові погоріли, овочі, кукурудза — не в кращому стані...

Проте люди руки не опускають, бо знають: наодинці з бідою їх не залишать. Днями у нас в районі був керівник обласної держадміністрації Анатолій Кирилович Кінах. Він зустрівся з селянами.

— Над чим зараз працює районна держадміністрація?

— Головне — стабілізувати економіку району і поповнити його казну. У мене на особливому контролі виплата зарплати, пенсій, регулярне забезпечення сіл хлібом, іншими продуктами харчування. Люди повірили у нову структуру влади, вважають її сильною командою — від Президента до його представників у районах, і важливо не втратити кредит довіри.

Олександр ВОЛОДИМИРОВ.

ПІСНІ ОРЖІВСЬКОГ... ЛІСУ

Фестивалі

26—30 серпня на Рівненщині проходив перший Всеукраїнський пісенний фестиваль «Повстанські ночі», ініціатором проведення якого у 50-ту річницю УПА виступила крайова організація Руху. Сюди, на Волинь, де в роки другої світової зародилися перші загони УПА, з'їхалися десятки виконавців, хорів, у програмі яких — стрілецькі та повстанські пісні, твори нової генерації, в ос-

нові яких прагн...
ського народу д...
ності.
Прибули гості...
міст і сіл від К...
ньоокої Одеси. ...
свято молебнем-...
загиблих воях ...
сте відкриття фе...
булося в обласно...
драматичному те...
були виступи гос...
ників у парках...
культури. Але ...

Спи спокійно, дорогий колгоспе

Так і живемо

Той, хто отримував цукор у «рідному» гастрономі, мабуть, дістав заодно й багато «задоволення». Отже, цукру (як не дивно) у нас не вистачає, хоча... ми його експортуємо. А от бензин ми здебільшого купуємо або ж міняємо, скажімо, на той же цукор. Тож цілком закономірно, що бензину у нас також не вистачає.

Згоден, що все, допіру сказане, абсурд, але ж це і є, як то кажуть, «реальна ситуація». Дещо змінити її спробували одночасно спільне підприємство «ГЕЛП» та київська митн[illegible]. Причому в[illegible] боки.

Вже понад рік СП «ГЕЛП», співпрацюючи з державною компанією «Укрнафтохім», забезпечує бензином ряд господарств Вінницької, Черкаської, Житомирської областей. За[illegible] завдяки ком[illegible]ній д[illegible]ності підприємства, сільськогосподарські об'єднання отримали близько 10 тисяч тонн бензину за цінами, нижчими, ніж в Україні. Останнім часом російські постачальники запропонували використовувати «цукровий бартер» для спрощення розрахунків.

Саме для цього й призначався вагон цукру (22 тонни), який арештував на станції Київ-Петрівка начальник спеціального пункту міліції лінійного відділу внутрішніх справ станції Київ-товарний Сергій Третяк. Арештував, незважаючи на наявність цілком законної ліцензії на вивезення товару за межі України і належним чином оформлених документів, згідно з якими відповідальність за нього вже фактично несе залізниця. Від конфіскації ж дефіцитного (і дорогого) за нинішніх часів продукту врятувало лише втручання заступника транспортного прокурора міста Києва, якому вдалося переконати, що конфіскація будь-чого є виключною компетенцією суду. Суд же і визначатиме законність складеного акта про арешт, підписаного, до речі (мабуть, для більшої переконливості), ще й податковою інспекцією.

А тим часом спільне підприємство «ГЕЛП» зазнає чималих збитків, і не тільки матеріальних, які, не сумнівайтеся, буде підраховано до копійки. А тим часом, скажімо, колгосп «Перемога» Житомирської області отримав лише 60 тонн бензину із замовлених 300 тонн. А тим часом... Цей ланцюжок можна продовжувати до безкінечності, бо все в цьому світі взаємопов'язане, та кожному — своє. Комусь — комерція, комусь — ту комерцію перевіряти, обліковувати, арештовувати. Дай Боже, щоб справді тих, кого треба...

Юрій НЕСТЕРЯК, спеціальний кореспондент «Голосу України».

Винахідливості ...
чернігівської неза...
ти «Громада» Ві...
ленка можна ли...
ти. Хоча ситуація...
потрапив, виклик...
через фінансові ...
значне подорожча...
фічних послуг ...
припинено випуск...
ка. Проте «Грома...
ки знайомить жи...
гівщини з новина...

Щось новень...

З БЕЗР...

Як повідомили...
перепідготовки к...
Херсоні зареєстр...
900 безробітних, ...
їх постійно зрос...
сотків з них ма...
віту. Саме вони ...
хачами курсів, о...
Херсонським м...
ром зайнятості ...
ласним навчаль...
Міністерства ста...

...ВАЛЬ ...НОК

**...ь газети
...вересня —
...узвозі, Гід-
...Перемоги, 13
...оні «Дина-
...му парку
...у.**

...ний узвіз,
...дропарк,
...Перемоги
...ний парк,
...Динамо

...піротехнічними та світловими ефектами, різноманітними трюками, опера обіцяє стати неповторним видовищем.

Вперше місто та область влаштують величезний ярмарок, вперше глядачі побачать над стадіоном повітряне шоу, вперше на Дніпрі пройде регата на призи «Вечірки». Не стояли раніше в центрі міста і супербатути «Клоун», які спеціально для свята доставлять на Маріїнський майдан з Лівобережжя працівники парку Перемоги. Знайде своїх прихильників і бліц-лотерея для передплатників «Вечірнього Києва»: кожен одержить шанс виграти, може, навіть кольоровий телевізор чи мікрохвильову піч. І вже за традицією — конкурс силачів, парад духових оркестрів, карнавал, зустріч із читачами, широка дитяча програма, безліч конкурсів, атракціонів, змагань, виставок...

Зголодніете, то смачного: від морозива до козацького кулешу. Купити сувенір із символікою свята — нема проблем. Як і всі попередні, нинішнє свято-фестиваль добродійне: кошти поповнять Фонд Мазепи.

Отож — усі на свято! Приходьте, і ви аж ніяк не пошкодуєте. Пожалкуєте лише, що це велелюддя, оркестр голосів, поглядів, настроїв, це чудове й захоплююче дійство закінчиться. І скажете: нехай воно повториться.

... Забіля-
...цюк/ До-
...декораці-
...нами, пі-

Діти своїх батьків

ЩО В ГОРЩИКУ ДЕПУТАТА

Кажуть, люди через надмірну цікавість втратили рай. Проте така вже наша вдача: кортить зазирнути до чужого горщика. А коли вже йдеться про «горщик» народного депутата — й поготів, бо влада, вже так повелося, сама по собі передбачає перчений компромат. Та що там не кажіть, плітки — це завжди відсутність інформації. Цю думку поділяє і Андрій Осадчук — син відомого українського поета, народного депутата Петра Осадчука.

— Андрію, як поставився батько до твого рішення створити сім'ю у 21 рік, та ще й зробити його дідом?

— Цілком нормально. А появі онука зрадів.

— Кого більше любить: Андрія Андрійовича чи Андрія Петровича?

— Мабуть, таки Андрія Андрійовича, як сина Андрія Петровича. Взагалі, сьогодні увага всієї родини прикута до нового члена сім'ї.

— Певно, вже складаєте проекти майбутнього виховання. Ти пристанеш до досвіду своїх батьків?

— Гадаю, мене виховували правильно, але у вихованні свого сина я внесу істотні зміни. Мені бракувало спілкування з батьком — так склалося, але я за це до нього не в претензії. Я та брат Роман завжди були під маминою опікою. Виховуючи сина, я маю це врахувати.

— Ваша мати не працює?

— Ні. Батько наполіг, щоб вона залишила роботу. Сказав приблизно таке: я буду прагнути вас забезпечити, а ти створи у домі справжній затишок.

— Батько опановував в Одеському вузі українську філологію, а мати?

— Вона залишила вуз, бо народився старший брат.

— Тобі не здається, що мама надто часто жертвувала собою в ім'я сім'ї?

— Так. Але вона не жертва, оскільки не вважає кар'єру самоціллю, має щасливу сім'ю, дітей, які вже стали на ноги.

— Чи волів би ти, щоб твоя дружина пішла цим шляхом?

— Так. Гадаю, моя дружина так само проти цього не заперечувала б.

— Коли батьки сперечаються, на чиєму ти боці?

— Ні на чиєму. Це відбувається, якщо відбувається, не в присутності дітей.

— Але ти що-небудь з цього приводу знаєш?

— Знаю, що іноді батько з головою поринає в роботу. Може приготувати п'ять доповідей, а згодиться — одна. Отже, у сім'ї щось негаразд. У принципі ж мені стає шкода мами.

Як і раніше, ви мешкаєте в чотирикімнатній квартирі разом? Чому батько не може «зробити» своїм синам окрему квартиру?

— Певен, що може. Але ніколи не скористається для цього мандатом народного депутата, не піде просити навіть за синів.

— Мені відомо, що ти непогано граєш у карти? Хто тебе навчив?

— Цікаве запитання. Взагалі-то батько, хоча батьки ніколи в карти не грають. Було це на Кавказі...

— Як ти вважаєш: батько — природжений політик?

— Він надто близько бере до серця інтереси України — це так. Сьогодні, хоч-не-хоч, такі люди стають політиками. Але він любить розказати анекдота, покаламбурити. До речі, його улюблений колір — блакитний, колір надії. У цьому теж щось є...

Розмову вела Наталя ФІЛІПЧУК.

СПЛИВЕ ПРІОРИТ... ЧЕРЕЗ КАБІНЕТ...

На Очаківському рибоконсервному комбінаті розпочали випускати препарат, вкрай необхідний людям, що постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС. «Мідійний гідролізат» виготовляється з чорноморської мідії, не має аналогів у світі й характеризується високою біологічною активністю. Клінічні випробування, проведені у Московському держуніверситеті та Всесоюзному опіковому центрі, свідчать, що цей препарат є чи не найкращим у сві-

**ті профілактичним...
тичним засобом ...
ненні радіацією т...
летовим проміння...
замовлення, що ...
лише з України, ...
Білорусі, Казахста...
во без належног...
ного забезпеченн...
звернення очаків...
виконкому та до ...
ністрів залишают...
без відповіді. За...
інтерес виявляють...
ми. На фото: зб...**

НАХЛІБНИКІВ ...

У Борівському районі Харківщини ліквідовано агропромраду. Натомість, створено постійно діючу нараду уповноважених представників господарств району. І жодного бюрократа-нахлібника.

На останньому засіданні уповноважених представників прийнято конкретні рі-

Дебюрократ...

шення. Зокрема, ...
місячний заробіт...
ків села збільше...
до 1800 карбован...
заторам під час з...
жаю також підви...
плата — на 70 в...

ІСНІ ОРЖІВСЬКОГО ЛІСУ



Фестивалі

26—30 серпня на Рівненщині проходив перший Всеукраїнський пісенний фестиваль «Повстанські ночі», ініціатором проведення якого у 50-ту річницю УПА виступила крайова організація Руху. Сюди, на Волинь, де в роки другої світової зародилися перші загони УПА, з'їхалися десятки виконавців, хорів, у програмі яких — стрілецькі та повстанські пісні, твори нової генерації, в основі яких прагнення українського народу до незалежності.

Прибули гості з багатьох міст і сіл від Карпат до синьоокої Одеси. Розпочалося свято молебнем-реквіємом по загиблих воях УПА, урочисте відкриття фестивалю відбулося в обласному музично-драматичному театрі. А потім були виступи гостей та учасників у парках і палацах культури. Але головні події розгорнулися в Оржівському лісі — на місці, де загинув головнокомандуючий УПА-Північ Дмитро Клячківський, відомий під псевдонімом Клим Савур.

Анатолій МІЗЕРНИЙ.
Фото автора.



СПОКІЙНО, ДОРОГИЙ КОЛГОСПЕ

...мував цукор у «рідному» гастрономі, ма... й багато «задоволення». Отже, цукру (як ...е вистачає, хоча... ми його експортуємо. А ...більшого купуємо або ж міняємо, скажімо, ...Тож цілком закономірно, що бензину у нас

Так і живемо

...допіру ска... ж це і є, ...льна ситуа... ...ти її спро... ...спільне під... ...» та київсь... ...му в ...ні ... ...П «ГЕЛП», ...державною ...нафтохім», ...ом ряд го... ...кої, Чер... ...обл... ...за... ...сноc... ...сільськогос... ...отри... ...тисяч тонн ...нижчими, ...станнім ча... ...тачальники ...користову... ...артер» для ...унків.

Саме для цього й призначався вагон цукру (22 тонни), який арештував на станції Київ-Петрівка начальник спеціального пункту міліції лінійного відділу внутрішніх справ станції Київ-товарний Сергій Третяк. Арештував, незважаючи на наявність цілком законної ліцензії на вивезення товару за межі України і належним чином оформлених документів, згідно з якими відповідальність за нього вже фактично несе залізниця. Від конфіскації ж дефіцитного (і дорогого) за нинішніх часів продукту врятувало лишень втручання заступника транспортного прокурора міста Києва, якому вдалося переконати, що конфіскація будь-чого є виключною компетенцією суду. Суд же і визначатиме законність складеного акта про арешт, підписаного, до речі (мабуть, для більшої переконливості), ще й податковою інспекцією.

А тим часом спільне підприємство «ГЕЛП» зазнає чималих збитків, і не тільки матеріальних, які, не сумнівайтеся, буде підраховано до копійки. А тим часом, скажімо, колгосп «Перемога» Житомирської області отримав лише 60 тонн бензину із замовлених 300 тонн. А тим часом.. Цей ланцюжок можна продовжувати до безкінечності, бо все в цьому світі взаємопов'язане, та кожному — своє. Комусь — комерція, комусь — ту комерцію перевіряти, обліковувати, арештовувати. Дай Боже, щоб справді тих, кого треба...

Юрій НЕСТЕРЯК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Винахідливості редактора чернігівської незалежної газети «Громада» Віталія Москаленка можна лише позаздрити. Хоча ситуація, в яку він потрапив, викликає співчуття: через фінансові проблеми — значне подорожчання поліграфічних послуг — тимчасово припинено випуск щомісячника. Проте «Громада» все ж таки знайомить жителів Чернігівщини з новинами політичного життя області, щоправда, вже як засновниця одноіменної радіостанції. Редактору стало у пригоді колишнє захоплення радіотехнікою. Він

Прецедент

РЕДАКТОРАМ НА ЗАМІТКУ

виготовив передавача, пройшов бюрократичні «Крим і Рим», але добився дозволу вести передачі з власної квартири на частоті 1550 кілогерц. Перед слухачами першої незалежної радіостанції Чернігівщини днями виступила народний депутат України Тетяна Яхеєва.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігів.

Щось новеньке

З БЕЗРОБІТНИХ — У ГУВЕРНЕРИ

Як повідомили в секторі перепідготовки кадрів, нині в Херсоні зареєстровано майже 900 безробітних, і кількість їх постійно зростає. 85 відсотків з них мають вищу освіту. Саме вони й стали слухачами курсів, організованих Херсонським міським центром зайнятості спільно з обласним навчальним центром Міністерства статистики України. На курсах можна набути спеціальностей економіста, бухгалтера, менеджера. Для безробітних відкрито також курси підготовки психологів та гувернерів-репетиторів. Більшості випускників працевлаштування гарантується.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсон.

Контакти

«РАЗОМ» —

так зветься українсько-американська програма взаємних обмінів у сфері культури і освіти. З нашого боку її виконує однойменна фірма, очолювана Юрієм Яковлевим, з американського — фірма, президентом якої є Денін Александров. Вас дивує прізвище? Воно дісталося Денін у спадщину — її бабуся з України. Тож зрозуміло, звідки інтерес до нашої держави.

Концерти живої музики, спортивні зустрічі, зустрічі педагогів, медиків, бізнесменів — форми співробітництва різні, причому іноді вони породжують одна одну. Скажімо, у матчевій зустрічі з тенісу брав участь хірург-ортопед, який став ініціатором конференції ортопедів, що має відбутися у квітні наступного року.

Нині до Києва приїхав президент християнської асоціації хіропракторів, а по-нашому — спеціалістів з мануальної терапії. Днями він побував на кафедрі мануальної терапії Інституту вдосконалення лікарів, де відбулася наукова конференція. Таку ж буде проведено на базі Інституту ортопедії.

Культурний обмін між двома країнами розширюється, тож попереду немало цікавої й корисної роботи.

Марина ДЯТЛОВА.

...батьків

...У ДЕПУТАТА

...пологі, щоб ...боту. Ска... ...; я буду ...печити, а ...справжній ...

...новував в ...український ...

...ла вуз, бо ...брат. **...ться, що ...жертвува... ...?** ...а не жерт... ...жає кар'є... ...щасливу ...вже стали ... **...ти, щоб ...пла цим ...** ...моя дру...

жина так само проти цього не заперечувала б.

— Коли батьки сперечаються, на чому ти боці?

— Ні на чому. Це відбувається, якщо відбувається, не в присутності дітей.

— Але ти що-небудь з цього приводу знаєш?

— Знаю, що іноді батько з головою поринає в роботу. Може приготувати п'ять доповідей, а згодиться — одна. Отже, у сім'ї щось негаразд. У принципі ж мені стає шкода мами.

Як і раніше, ви мешкаєте в чотирикімнатній квартирі разом? Чому батько не може «зробити» своїм синам окрему квартиру?

— Певен, що може. Але ніколи не скористається для цього мандатом народного депутата, не піде просити навіть за синів.

— Мені відомо, що ти непогано граєш у карти? Хто тебе навчив?

— Цікаве запитання. Взагалі-то батько, хоча батьки ніколи в карти не грають. Було це на Кавказі...

— Як ти вважаєш: батько — природжений політик?

— Він надто близько бере до серця інтереси України — це так. Сьогодні, хочне-хоч, такі люди стають політиками. Але він любить розказати анекдота, покаламбурити. До речі, його улюблений колір — блакитний, колір надії. У цьому теж щось є...

Розмову вела
Наталя ФІЛІПЧУК.



СПЛИВЕ ПРІОРИТЕТ ЧЕРЕЗ КАБІНЕТ

На Очаківському рибоконсервному комбінаті розпочали випускати препарат, вкрай необхідний людям, що постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС. «Мідійний гідролізат» виготовляється з чорноморської мідії, не має аналогів у світі й характеризується високою біологічною активністю. Клінічні випробування, проведені у Московському держуніверситеті та Всесоюзному опіковому центрі, свідчать, що цей препарат є чи не найкращим у світі профілактичним та терапевтичним засобом при опроміненні радіацією та ультрафіолетовим промінням. Виконати замовлення, що надходять не лише з України, а й з Росії, Білорусі, Казахстану, неможливо без належного матеріального забезпечення. Проте всі звернення очаківців до облвиконкому та до Кабінету міністрів залишаються практично без відповіді. Зате неабиякий інтерес виявляють західні фірми. На фото: збирачі мідій.

Ситуація

ДЕЩО ПРО НЕСОЛОДКИЙ ЦУКОР

Через скрутне становище із забезпеченням населення цукром та простої на харчових і кондитерських підприємствах, у колгоспних переробних цехах набагато раніше звичайного запрацював Чернівецький цукрозавод. Міністерство сільського господарства зобов'язало цукровиків покрити дефіцит за рахунок переробки сирцю, який надходить з Куби, що спонукало завод достроково завершити плановий ремонт, щоб запустити виробничі потужності. Наявний сирець швидко вичерпується, а нова сировина, як повідомили у Міністерстві сільського господарства, тільки-тільки досягла берегів Франції. Якщо виробництво зупиниться, попереджають фахівці, завод може втратити 25 мільйонів карбованців. Питається, чи варто було затівати таку гонку, не маючи певності, що виробництво працюватиме ритмічно?

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

НАХЛІБНИКІВ — «НА МИЛО»

Дебюрократизація

У Борівському районі Харківщини ліквідовано агропромраду. Натомість, створено постійно діючу нараду уповноважених представників господарств району. І жодного бюрократа-нахлібника. На останньому засіданні уповноважені представників прийнято конкретні рішення. Зокрема, мінімальний місячний заробіток працівників села збільшено вдвічі — до 1800 карбованців. Механізаторам під час збирання врожаю також підвищується зарплата — на 70 відсотків, але за умови виконання денних норм. Збільшено частку натуроплати працівникам господарств. Пенсіонерам теж буде видано по два центнери зерна. Про це повідомила обласна газета «Слобідський край».

Микола КОСИЙ.
Харківська область.



Щось новеньке

ПРОДАЮТЬСЯ І КУПУЮТЬСЯ... ГРОШІ

Київський концерн «Правекс» і фірми, що входять до нього, незаперечні лідери на Україні щодо продажу різних видів майна. Починали з квартир, будинків, дач, гаражів, потім цивілізували ринок антикваріату, відкривши постійно діючий аукціон цінних та високохудожніх виробів. І ось новий поворот у діяльності концерну, позначений характерною рисою: «Вперше на Україні». Отже, в республіці почав діяти аукціон кредитних ресурсів.

Наш кореспондент розмовляє з президентом концерну «Правекс» кандидатом юридичних наук Л. ЧЕРНОВЕЦЬКИМ.

— Леоніде Михайловичу, з усіх усюд і буквально на всіх рівнях чуєш приблизно одне й те саме: не вистачає коштів, немає грошей... Чи не ризиковану справу почали?

— Ні. В усьому світі гроші працюють. Не працюють вони на повну силу тільки у нас. Хоча попит і пропозиція кредитних ресурсів існують. І чималі. Скажімо, на першому аукціоні ми виставили сім лотів: від 300 тисяч карбованців до 350 мільйонів. Не продано лише один.

Гроші «пішли» працювати. І, на відміну від численних чиновників офіційних структур, ми вважаємо, що гроші мають зосереджуватись і перебувати в руках тих, хто правильно й до ладу здатний їх використовувати. Адже як було донедавна, та й зараз практикується? Банки дають величезні кредити державним структурам, збитковим підприємствам, які ці кредити проїдають і перетворюють в ніщо. Потім переходять на картотеку. Більше того — нерідко борги списуються. А далі?.. Далі, як у відомій пісні: все повториться спочатку.

Гроші повинні працювати і виступати як товар, щоб було вигідним їх заробляти. Адже це додатковий стимул для підприємця. Ось такий приклад. У солідного підприємства справи йдуть добре, на рахунку в банку є певні суми, але не всі вони використовуються для розвитку виробництва. Якщо підприємство високорентабельне, то в нього нагромаджуються великі кошти, які стають... тягарем. Чому? З урахуванням інфляції, вони дають прибуток курям на сміх. То чому їх не продати за ставками, які б примножили капітал, поліпшили фінансовий стан?

— Розмір кредитних ставок викликає суперечки...

— А для чого сперечатися? Аукціон на те й є, щоб визначити справжню ринкову ціну. Чиновники вважають, що підвищення ставок — не благо, а зло. У нас інша точка зору. З урахуванням інфляції і кредитні ставки не можуть не підніматися. І тому кредитор сам називає проценти, розраховуючи на прибуток. Ми ж в умовах нестабільності економіки, наростання хаосу радимо своїм клієнтам надавати короткотермінові кредити.

Не можу погодитись із виступами багатьох політиків, у тому числі і в кредитній сфері, які намагаються довести, що високі процентні ставки не стимулюють виробництво. Очевидно, чим вища кредитна ставка, тим менше шансів у поганого підприємця — це, як правило, державні структури — одержати цей кредит. І чим швидше він «прогорить», тим швидше підприємство стане банкрутом і його викуплять або трудовий колектив, або комерційні структури, здатні реанімувати фінансовий труп.

До речі, у нас достатньо підприємств, які можуть забезпечити усім нам процвітання, та більшість з них перебувають в руках людей, які лише імітують діяльність, а то й відвертих нероб, неспроможних займатись бізнесом.

І останнє. Що означає зберегти тверду кредитну ставку? Це означає зберегти централізований порядок розподілу кредитів. Це ми вже «проходили», а уроки ні до чого хорошого не привели.

— У ділових колах республіки концерн «Правекс» має добру репутацію, ім'я, авторитет. Що сприяє цьому?

— Відповісти можна коротко. Наш девіз у роботі — чесність, порядність, надійність і конфіденційність. Адже ми беремо на себе відповідальність за чистоту угод і якщо, скажімо, той, хто позичає гроші після всіх перевірок у чомусь спробує обманути, юристи «Правекса» зроблять усе, щоб у законному порядку покарати його.

Нині кредити надаються під гарантії українських банків, та найближчим часом, після прийняття закону про заставне право ми надаватимемо перевагу гарантіям майновим. Вони забезпечуватимуть повну надійність угод. Втім, за весь час роботи у нас не виникло жодного конфлікту з клієнтами.

— А хто, так би мовити, середньостатистичний клієнт?

— В основному це великі підприємства і банки.

— А чому віддають перевагу саме аукціону?

— Тому, що тут іде чесна гра. Немає важелів, що діють в інших структурах: «блатних», особистих знайомств, матеріальних стимулів у вигляді дорогих подарунків тощо. У нас чесний бізнес.

— Як урівноважуються попит і пропозиція кредитів?

— Зараз приблизно зрівнялися, а спочатку було більше пропозицій продати кредит.

— На аукціоні тільки карбованцеві кредити чи є й валютні?

— Поки що лише в карбованцях. Хоча були пропозиції щодо продажу доларових кредитів (готівкою). Ми готуємося і до таких операцій.

— До речі, скільки часу забирає оформлення угоди?

— В середньому два тижні. Деякою мірою це пов'язано з рекламою. Котування аукціону кредитних ресурсів друкують «Голос України» та «Посередник» — це теж забирає час, враховуючи технологію випуску газет.

Можна не чекати виходу газет, а просто зателефонувати чи передати свою інформацію факсом. Ми працюємо без вихідних, клієнтів приймаємо в будь-який зручний для них час. Щоб одержати консультацію, не треба чекати у приймальні чи стояти годинами в черзі. Одне слово, ми створюємо буржуазний комфорт, даруємо свою приязнь, розраховуючи на взаємність.

Інтерв'ю вів Костянтин РЕМІЗОВСЬКИЙ.
Фото Івана ТИТАРЕНКА.

Повертаючись до надрукованого

ХТО ПРИ ВЛАДІ?..

У матеріалах «Чиї вони, народні гроші?» і «Бюджетні асигнування для мафії?», надрукованих у «Голосі України» (відповідно 11 грудня 1991 року і 4 березня 1992 року), розповідалося про численні зловживання верхівки житомирських обласних владних структур при підтримці київських чиновників. Ці матеріали було надіслано в Прокуратуру України з проханням розібратися й покарати винних. Проте...

З КИЄВА ДО БОГУНІЇ

Проте Прокуратура України направила справу в низову ланку — Прокуратуру Богунського району Житомира. Там, звісно, вона набула дещо іншого забарвлення. Слідчий О. Котлярчук не став з'ясовувати фактів, які могли скомпрометувати обласне начальство і його ставленика П. Жданюка, а почав шукати в згаданих матеріалах ознаки наклепу. Не взяла прокуратура до уваги навіть офіційний акт ревізії фінансово-господарської діяльності підприємства, очолюваного П. Жданюком, не переконали слідчого й незаперечні фотофакти — ксерокопія фільчиної грамоти, за допомогою якої П. Жданюкові вдалося зняти з бюджетного рахунку два мільйони карбованців.

«ОФІЦІЙНА РЕАКЦІЯ»

Не обійшов увагою виступи «Голосу України» і сам виконком обласної Ради. «Радянська Житомирщина» поінформувала, що «...відбулося засідання, на якому розглянуто питання про публікацію в газеті «Голос України»...

На цьому засіданні визнано, що «... було використано не за цільовим призначенням 5,2 мільйона карбованців». Тож корпорація «Укрбуд»(чому саме вона?! — Д. Д.) «...вирішує питання про повернення зазначеної суми». Отже, гроші буде повернуто, то й писати далі ні про що...

Та це тільки так здається, що бюджет не постраждає. Забули виконкомівці про одне «але». А саме про спільне розпорядження Мінекономіки, Мінстату і Мінфіну, в якому йдеться про те, що вартість основних фондів має бути індексована відповідно до певних коефіцієнтів (від 112 до 20). Отже якщо тоді брали п'ять мільйонів, то сьогодні маєте повернути десь близько ста! А це рівнозначно банкрутству підприємства П. Жданюка і втраті обласним начальством можливостей, скажімо, дачку собі недорого збудувати...

Щоб запобігти цьому, знайшли ще одне соломонове рішення. Читаємо «Радянську Житомирщину»: факти щодо порушення «...не знайшли підтвердження», проте «рекомендовано... розглянути питання про притягнення до відповідальності службових осіб, винних у порушенні фінансової дисципліни». А «суворий контроль» за дотриманням законодавства доручено встановити, зокрема, заступникові голови облвиконкому П. Поліщуку — ті, хто читав попередні матеріали, пам'ятають: його рідний брат бере безпосередню і керівну участь у привласненні державних коштів...

Усі ці мудрі рішення облвиконком ухвалив під головуванням представника Президента України в Житомирській області А. Малиновського. Це йому доручено проводити на місці політику Л. Кравчука. А. Малиновському допомагають в її проведенні заступники...

СТИМУЛИ ДО КЕРІВНОЇ РОБОТИ

Наводимо рядки з рапорта начальника лінійного відділу внутрішніх справ на станції Житомир В. Хоменка: «...Окремі відповідальні працівники обласної адміністрації незаконно дозволяють вивезення будівельних матеріалів... без ліцензій... ставлячи «візи» на листах цих підприємств. — Зоря (перший заступник А. Малиновського. — Д. Д.) і Поліщук (він уже згадувався вище).

Ось конкретний приклад. До Карелії вивозиться 20 тонн цукру в обмін на лісоматеріали (дозвіл на «бартерну» операцію дає А. Зоря). А лісоматеріали вивозяться до Польщі і Угорщини в обмін на автомашини (цей «бартер» дозволив той же А. Зоря). Результат: цукру в області немає, лісу теж немає, автомобілів, як можна здогадатися, і бути не могло... Проте є гроші — валюта. Де і в кого — невідомо. **Але те, що ця валюта обертається в певному колі осіб,** — поза всяким сумнів.

А хтось же стоїть за тими комерційними фірмами, що вивозять необхідні області матеріали? Скажімо, В. Садовенко, президент спілки кооперативів, колишній секретар райкому компартії. Як і решта керівних осіб держадміністрації.

Отже, митник поскаржився представнику Президента на його підлеглих. Не дивно, що висновки щодо цієї скарги забарилися...

* * *

З наведених матеріалів (усі вони, а також багато інших знаходяться в автора) випливає, що адміністрація Житомирщини діє не в інтересах України і не в інтересах населення області. Якщо це і є та політика, проведення якої вимагає від своїх представників Президент, то я знімаю всі звинувачення. Тобто те, що однією своєю візою А. Зоря позбавив 15000 житомирців місячної норми цукру і ще невідомо скількох — житла, не є порушенням закону...

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ.
Житомирська область.

Реклама



ПОЛНАЯ ДВУХЛЕТНАЯ ГАРАНТИЯ!
ПЯТЬ ЛЕТ СОПРОВОЖДЕНИЯ!
ДОСТАВКА И УСТАНОВКА!
ПРОГРАММНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ!

310042, Харьков
ул. Пожарского 2/10
тел. (0572) 93-40-75,
95-96-74, 94-28-11
факс (0572) 94-35-73

Бердянская производственно - сельскохозяйственная коммерческая ассоциация «ЮГ» реализует за безналичный расчет:

дизельное топливо Л-62 100000 тонн,
бензин А-76 100000 тонн,
сырую нефть 1,5 млн. тонн,
а также
автокраны КС-2561-1,
крановые манипуляторы МКС-4531.

За справками и с предложениями обращаться по адресу: ЗАПОРОЖСКАЯ ОБЛ., г. БЕРДЯНСК, ***Главпочтамт А/я 66, тел. (06153) 3-26-92.***

Увазі головних інженерів і керівників інструментальних підрозділів!

Вінницький інструментальний завод формує «портфель замовлень» і розпочинає у 1993 році випуск інструменту із значно розширеною номенклатурою.

Тепер наша специфікація має такий вигляд:

Розвертки	Ø3÷40
Фрези насадні	Ø40÷100
Фрези дискові пазові	50×3...6; 80×10...14; 63×6...8; 100×10...16
Фрези 3-сторонні з різн. зубом	63×6...12; 80×8...16; 100×10...25; 125××12...25.
Фрези 3-сторонні з дрібн. зубом	50×5; 50×6; 63×6...10; 80×10...16; 100×10...18; 125×10...16.
Фрези пазові затиловані	50×4...6; 63×5...8; 80×7...12; 100×10...16.
Фрези напівкруглі угнуті	50Р1,5...2,5; 63Р2,5...4; 80Р4...8; 100Р8...12; 125Р12...16.
Фрези торцьово-циліндричні	Ø40÷100
Фрези дискові з прогресивною формою зуба тип 1, 2, 3	Ø50, 63, 80, 100
Фрези шпонкові з циліндр. хв.	Ø2÷20
Фрези сегментні	Ø13÷32
Свердла спіральні різн. серії	Ø3÷20
Різці, мітники.	

Більш повна інформація буде вміщена у збірнику «Спецификация Винницкого инструментального завода на 1993 г.», який незабаром вийде з друку.

Крім цього, завод випускає товари народного вжитку:
набір новосела;
набір бджоляра;
викрутки слюсарно-монтажні, хрестоподібні і в наборі;
парасольки чоловічі, жіночі, дитячі;
протибуксувальний пристрій для легкових автомобілів.
Ви також можете замовити інструмент за вашими кресленнями.
Чекаємо ваших замовлень і пропозицій.

Наша адреса: 287100, м. Вінниця, вул. Ватутіна, 25, тел. 7-15-37 — директор; 7-47-35 — збут; 7-09-69 — заст. директора.

З 10 по 12 вересня в приміщенні гуртового об'єднання «Облкооппромтовари» Тернопільської облспоживспілки відбудеться міжнародна виставка-ярмарок.

У виставці-ярмарку візьмуть участь близько 70 фірм Польщі, які представляють у широкому асортименті промислові, продовольчі, господарські товари та меблі.

Запрошуються підприємства державного сектора та вільного підприємства, торговельної організації.

Вартість ярмаркового збору в сумі 1000 крб: безготівковий р/рахунок № 000460 в АК АПБ «Україна» МФО 332833 або готівкою при реєстрації.

Заявки для участі просимо надсилати на адресу: **Тернопіль, Березовиця-Острів, гуртове об'єднання «Облкооппромтовари», телефони для довідок: (035—22) 2-92-79, 2-91-76, 5-26-72.**

До відома керівників колгоспів і радгоспів та інших підприємств.

Ярмолинецький міжгосподарський комбікормовий завод проводить закупівлю зерна соняшнику і ріпаку озимого для переробки на олію. Ціна за домовленістю.

За одну тонну закупленого зерна соняшнику і ріпаку озимого завод повертає відповідно 60 і 65 відсотків макухи.

За довідками звертатися за адресою:
281600, Хмельницька область, смт Ярмолинці, вул. Хмельницька, 55, міжгосподарський комбікормовий завод. Телефони: 2-15-60, 2-11-86, 2-18-85.

Заключаем договора на поставку в 1992-93 годах:

паровых котлов серии ДЕ,Е-1/9;
водогрейных котлов производительностью от 1 до 3 Гкал/час;
комплектных котельных с указанными типами котлов;

котельно-вспомогательного оборудования — дымососов, вентиляторов, экономайзеров, щитов КИП й А, подогревателей, деаэраторов, баков для воды и нефтепродуктов емкостью от 2,5 до 75 м³, водонапорных башен Рожновского.

Наш адрес: 340045, г. Донецк, ул. Воровского, № 10, тел. 66-41-33; 66-31-83.

В связи с изменением статуса г. Новогродовки Донецкой области Новогродовский городской Совет приглашает на работу врачей — терапевтов, окулиста, физиотерапевта, лаборанта, врачей для работы в лечебно-диагностическом центре.

В соответствии с решением сессии городского Совета врачам предоставляются квартиры в первую очередь.

В настоящее время имеется возможность поселить в квартиру.

Адрес: 342442 г. Новогродовка Донецкой области, ул. Дзержинского, 4, Городская больница.

Телефоны: 39-65, 35-53.

Семеновская обувная фабрика реализует мужскую рабочую обувь.

Адрес: 251710, г. СЕМЕНОВКА ЧЕРНИГОВСКОЙ ОБЛ., ул. КРАСНАЯ ПЛОЩАДЬ, 20. ТЕЛЕФОНЫ: 2-19-55; 2-15-83.

СВЕТЛОВОДСКИЙ ЗАВОД МЕТАЛЛОКОНСТРУКЦИЙ может поставить универсальные сборно-разборные здания из секций складывающегося типа пролетом 12,8 м, высотой 6 м, длиной — по заказу, полной заводской готовности, применяющиеся для размещения в них производств по приготовлению кормов, переработке овощей и мясо-молочной продукции, мельниц, маслобоен, складов, гаражей, ремонтных мастерских автомобилей и с/х техники, а также производств по переработке древесины и т. д.

Теплые. Освещение через металлические окна размером 2,02×2,7. Стеновое ограждение из профилированного оцинкованного листа с утеплителем. Кровля двухскатная, легкая, с утеплителем из вспученного полистирола. Конструкция здания позволяет установить две подвесные кран-балки грузоподъемностью 3,2 т. с.

Отгружается заказчику посекционно пакетами железнодорожным и автомобильным транспортом. Заказчику остается выполнить ленточный составной фундамент из типовых блоков БФ и организовать бригаду из 5 человек, которая автокраном г. п. 16 т. с. со стрелой длиной 14 м смонтирует здание площадью 1000 м² за 2,5 рабочие смены.

По согласованию завод комплектует фундаментными блоками БФ и подкрановыми балками.

Справки по тел. 2-77-58, 2-17-63.

Вниманию бухгалтеров и руководителей предприятий!

Фирма «КОМПАС» продолжает проведение постояннодействующих консультативных семинаров по налогообложению и бухгалтерскому учету на Украине.

Бархатный сезон в Алуште!

10 дней учебы и отдыха на Южном берегу Крыма, двухместные номера, трехразовое питание, морские прогулки, интересные автобусные экскурсии по горному Крыму.

Формирование групп по мере поступления заявок с 1, 11 октября и т. д.

Для участия в семинаре необходимо предварительно перечислить 9000 рублей (вкл. НДС) на: р/с № 700161989/644116 НПК-банк в Оперо ХОУ Госбанка г. Харькова, МФО 351447 — для иногородних; р/с № 644116 НПК-банк г. Харькова МФО 789 — для одногородних.

Заявку на участие в семинаре с указанием ФИО слушателя и времени заезда направить по адресу: 310204, г. Харьков-204, а/я 5225.

Приглашения высылаются после подтверждения оплаты.

Билеты на проезд в г. Алушту и обратно участники семинара приобретают самостоятельно или за счет командирующих организаций.

КОНТАКТНЫЙ ТЕЛЕФОН: (0572) 63-01-05.

Науково-дослідний інститут нафтопереробки (НДІ НП «МАСМА») ОГОЛОШУЄ КОНКУРС:

— на заміщення вакантної посади завідуючого лабораторією економічних досліджень з нафтопереробки і нафтохімії;

— до аспірантури інституту.

Звертатися за адресою: 252180, Київ-180, просп. Паладіна, 46, тел. 444-01-64.

Виготовимо друковані плати для радіомонтажу як з матеріалів замовника, так і з власних.

Звертатися по телефонах: 2-35-97; 2-33-91; 3-81-23.

Наша адреса: 293720, Львівська обл., м. Дрогобич, вул. Комунальна, 8, завод «Схема».

В РЕЗУЛЬТАТІ самопроголошення ПМР постраждали десятки тисяч чоловік. Прагнення Південної Осетії до від'єднання від Грузії мало такі ж наслідки. Нині там затишшя. Але в Абхазії й Нагірному Карабасі усе ще ллється кров. Реалізація права націй на самовизначення в цих регіонах обертається людськими трагедіями. І в той самий час політичні сили інших республік СНД, зокрема, РДК на Україні, продовжують вести активну діяльність, спрямовану на розкол територіальної цілісності суверенних держав. Наслідки цього можуть бути щонайнепередбачуваніші.

І все ж, що таке право націй на самовизначення і як воно співвідноситься з принципом непорушності кордонів? Про це розмірковує американський політолог Йосиф Маміофа на сторінках нью-йоркської газети «Новое русское слово». Його статтю редакції «Голосу України» надав інформаційний відділ МЗС України.



СЛОВО, КРОВ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Гіркий досвід «гарячих точок» у колишньому Радянському Союзі — не виняток з правила, не випадковість. Нічого, крім даремно пролитої крові, не принесли десятиріччя збройних дій баскських сепаратистів, бійців «ірландської революційної армії» в Північній Ірландії та інших рухів за відокремлення тих чи інших національних районів від існуючих держав. До чого призвели спроби «сербської меншини» відторгнути населені переважно сербами райони Хорватії, Боснії й Герцеговини — загальновідомо. Однобічно проголошене відокремлення незалежно від того, чи передував йому референдум, — прямий крок до міжусобної війни. Цьому вчить історія, не тільки сучасна і не тільки у Східній Європі. Нагадую, що в Америці війна Півночі і Півдня була спровокована проголошенням відокремлення південних штатів від північних. І придушив це самовладне «самовизначення» не хто інший, як президент Авраам Лінкольн, для кого ідеали демократії і гуманізму були над усе. Придушив силою зброї, не зупинившись перед необхідністю вести громадянську війну. Чи готові розв'язати війну між українцями і росіянами, між Росією та Україною ті, хто нині підбурює до відокремлення від України територій, заселених переважно росіянами?

Війні можна і треба запобігти. Для цього необхідно на повний голос і наполегливо доводити до свідомості народів, що принцип самовизначення націй не можна плутати з правом на самовільне відокремлення від суверенної держави. Такого права просто не існує в сучасному світі.

Гідне глибокого жалю те, що декотрі діячі правозахисного руху Росії наполегливо проповідують протилежне, підштовхуючи події до міжнаціональних сутичок і додаючи жару у вогонь уже вируючих пожеж. Серед них — О. Солженіцин та О. Боннер. Їхня відповідальність особливо велика, бо їхні слова чути всім

У широковідомому творі Солженіцин закликає так облаштувати Росію, щоб до оновленої держави російської відійшли великі північні й західні території нинішнього Казахстану. У Вермонті гукнуло — у Москві та Алма-Аті відразу відгукнулось. Наприкінці серпня минулого року, вже після провалу путчу, але до завершення розвалу СРСР, представник російського уряду заявив, що його республіка залишає за собою право перегляду кордонів з тими республіками, які виходитимуть з СРСР. Ця заява викликала цілком зрозумілу стурбованість у Казахстані, Президент якого Н. Назарбаєв попередив, що порушення кордонів Казахстану може призвести до масових заворушень і кровопролиття. Тоді іскру вдалося загасити: спеціальна делегація Верховної Ради СРСР вирушила до Алма-Ати і попередила казахських політиків про те, що немає підстав для хвилювання. Але набагато небезпечнішими за наслідками можуть виявитися слова Солженіцина, звернуті до українців (і не тільки до них). У тому ж творі «Как нам обустроить Россию» автор, закликаючи українців і білорусів не відокремлюватися від держави російської, разом з тим написав отаке: «Звичайно, коли б український народ справді забажав відокремитися — ніхто не посміє утримувати його силоміць. Але — різноманітний цей обшир, і тільки місцеве населення може вирішувати долю своєї місцевості, своєї області, — а кожна новоутворювана при цьому національна меншина в цій місцевості — має зустріти таке саме ненасильство до себе.

Як бачимо, думка Солженіцина зводиться ось до чого. Якщо Україна в цілому зажадає відділитися від Росії, то окремим областям України з переважанням російського населення, якщо вони того бажають, не можна відмовити у відокремленні від України і приєднанні до Росії. Але райони таких областей, населених переважно українцями («новоутворювана при цьому національна меншість» області, що відійшла до Росії), у свою чергу можуть вийти з області і з Росії, і їм у тому не можна зашкодити силою. Такий район стане частиною України всередині російської області. І далі, дотримуючись запропонованого принципу, не можна не признати за російським селом у тому ж таки «окремо взятому районі» можливості виділитися зі свого району й перекинутися в іншу державу.

По суті, той самий принцип відстоював О. І. Солженіцин пізніше, у зверненні від 7 жовтня 1991 року з приводу референдуму, що мав відбутися в Україні. Він наполягав на самовизначенні областей: «кожна область сама має вирішити, куди вона прилягає» («Русская мысль», 11 жовтня 1991 р.). На щастя, на референдумі в грудні 1991 року у кожній з областей України, включаючи і Крим, більшість висловилась за незалежність України, і в спеціальному референдумі про долю Криму більшість з тих, хто голосував, висловилась за Крим у складі України. Чи давно це було? А сьогодні більшість кримчан, якщо вірити опитуванням громадської думки, готові голосувати за відокремлення Криму. За ними можуть потягтися й інші «відокремленці». Та будь-який заклик до розчленування України може дати криваві сходи. Бо абсолютно ясно — і Президент Л. Кравчук заявив про це досить голосно, — що Україна не дасть згоди на відокремлення від неї Криму чи іншої території. Справа йде до застосування сили.

Не можна не процитувати і О. Боннер. Наприклад, у статті «Содружество и имперское мышление» («Русская мысль», 13 грудня 1991 р.) вона писала: «Молдавія — незалежна держава. Чудово! Та коли народ Придністров'я демократичним шляхом висловиться за свою державність — це його право не може бути меншим, аніж Молдавії. Це право народу на самовизначення, і ніякого відношення до непорушності кордонів і цілісності території не має. Осетія — три роки крові. Незалежна держава Грузія проводить політику геноциду замість референдуму і демократичного рішення. Карабах — чотири роки повної заміни понять. Не існує ніякого вірмено-азербайджанського конфлікту. Є право вірмен Карабаху на самовизначення, котрим нехтує незалежний Азербайджан». І далі: «Україна проголосила незалежність, демократично провела референдум. Проте вже знайшлися центральні й російські дбайливці за Крим, хоча це право тих, хто проживає в Криму. Їхнє право вирішувати свою долю!».

Пані Боннер глибоко помиляється. Право націй на самовизначення дійсно не має ніякого відношення до непорушності кордонів і цілісності державної території, але лише тоді, коли це право здійснюється у формі автономії — культурної або іншої, та не в крайній формі відокремлення від суверенної держави. Як тільки мова заходить про відокремлення, ніякими заклинаннями не відмінити того факту, що йдеться про відторгнення частини державної території та відповідну зміну державних кордонів. Смію запевнити, що, коли б єврейське населення нью-йоркського району Брайтон-Біч, спокушене, наприклад, перспективою ухилитися від сплати федеральних і штатних податків, проголосувало найдемократичнішим способом за проголошення незалежної республіки «Нова Одеса» і вихід із США, таке здійснення «права національних меншин на самовизначення» не мало б жодних міжнародно-правових наслідків. Уряд США не зобов'язаний зважати на результати такого референдуму точнісінько так само, як уряд України — на результати референдуму в Криму, а уряди Грузії, Азербайджану чи Молдови — на можливі результати референдумів у Південній Осетії, в Нагірному Карабасі або на лівому березі Дністра. Переконувати осетинів чи вірменів, чи жителів Придністров'я, що нібито на їхньому боці право на відокремлення, означає підкидати дрова у вогонь братовбивчої війни. Правда в тому, що ні в законах відповідних країн, ні в міжнародних угодах відокремлення від суверенної держави шляхом референдуму не передбачено як беззастережне право сепаратистів. Нема такого права!

Так само глибоко помиляється пан Л. Семенюк, який стверджував у листі до редакції Н. Р. Слова (надруковано 14 травня ц. р.) нібито «за принципами міжнародного закону республіки, які відокремлюються, не мають права вносити до свого складу райони з населенням, яке не бажає цього відокремлення». Нема такого «міжнародного закону»!

Насправді, лише союзні держави (зокрема, суверенні союзні республіки) мають право розірвати союз і в односторонньому порядку вийти з нього, якщо іншого не передбачено в тексті союзного договору. Так розпався Радянський Союз, що складався з формально суверенних союзних республік, таким чином вийшли із СФРЮ союзні республіки Хорватія, Словенія, Боснія, Герцеговина і Македонія. Однак ніяких гарантій на відокремлення не мають ті чи інші райони або інші адміністративно-територіальні одиниці всередині суверенних держав, включаючи автономні республіки або області. Не існує юридичних підстав для формування держав, побудованих на кштталт «матрьошки», як виходило за Солженіциним: всередині суверенної республіки — область чи області, що відійшли до іншої держави, а всередині таких областей — райони чи інші місцевості, населення яких побажало залишитися в республіці, а не в області, яка відійшла до іншої держави. І чи не утопічна сама ідея подібного державного устрою, навіть по-за залежністю від наявності або відсутності юридичних підстав? Чи можна, залишаючись на грунті реальності другої половини 80-х років XX століття, уявити, що всередині Карабаху, який більшістю голосів залишився у складі Азербайджану, з'явилась область Нагірного Карабаху, яка відійшла до Вірменії, всередині якої залишаються у складі Азербайджану м. Шуша і окремі території з переважно азербайджанським населенням, але окремі вірменські села в таких азербайджанських районах знову ж таки у складі Вірменії, а не Азербайджану?! Але ж саме такий вигляд мусила б мати політична карта регіону, коли б у 1987 році було проведено референдум, за результатами якого кроїлися б держави.

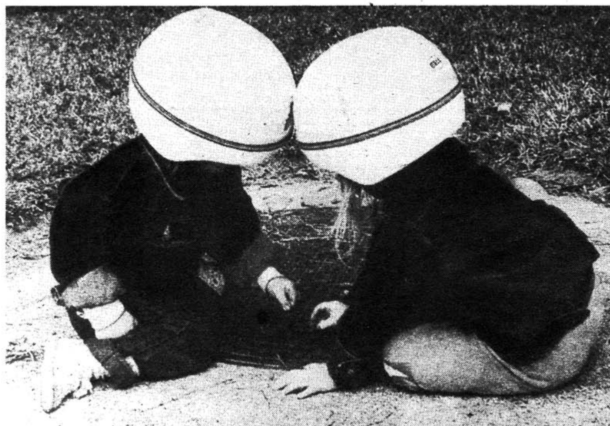
О. Солженіцин, О. Боннер та їхні однодумці ставлять права громадян, національних і релігійних об'єднань понад усе, зводять їх у абсолют. Але в реальному житті абсолютам нема місця. Найпрекрасніший принцип рано чи пізно приходить у суперечність з іншими чудовими принципами і потребує певного обмеження. Що може бути прекрасніше і категоричніше від: «Не вбий!». Але вбивають і будуть убивати — правомірно і згідно з іншими принципами моралі — і самозахищаючись і нападаючи на вартового, включаючи і збройну боротьбу за національне визволення, і виконання військового обов'язку на війні, не кажучи вже про смертне покарання за вироком суду. Гарний принцип свободи слова, але й та не безмежна (не дозволяється наклеп або розпалювання міжнаціональної і расової ворожнечі тощо). Не безмежні і інші принципи громадянських прав, для захисту яких багато зробили О. Солженіцин, О. Боннер та інші правозахисники.

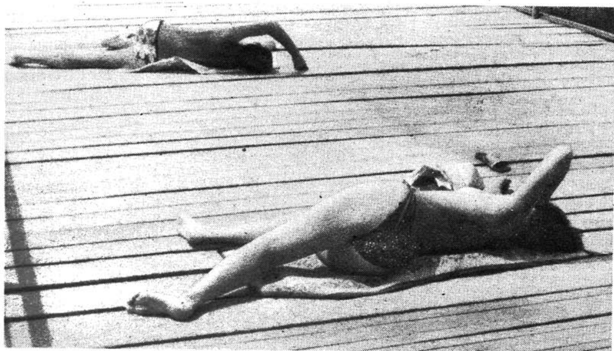
(Далі буде).

На знімку: Ситуація в Боснії і Герцеговині — ще одне підтвердження тому, що однобічно проголошене відокремлення — прямий крок до міжусобної війни.

Фото з журналу «Шпігель» (ФРН).







«СПАСИБІ ДОРОСЛИМ ЗА КАНІКУЛИ!»

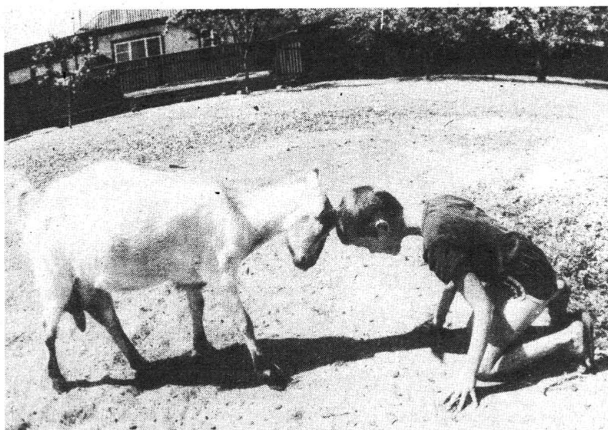
Так напише у творі на вільну тему хтось із школярів. А проводили їх наші діти ось так: купаючись у проміннях пломеніючого сонця на березі мальовничої річки. І ось так: поруч з чарівною мавпочкою і товстолобим козлом Ферапонтом. І ось так: дивуючи усіх довкруги дивовижними голосовими даними...

Наші діти зміцніли фізично і трішки-трішки підросли. Вони справедливо вважають, що канікули промайнули швидше, ніж того хотілося. І тепер вони підспівують Пугачовій: «Куда умчалось лето?» і пишуть дорослим подяки за канікули, згадуючи при цьому, як вони закінчилися. Поїзд, який віз їх додому з Криму, зупинився у полі і, висипавши пасажирів на узбіччя, як картоплю. Канікули закінчилися. Тепер знову треба ділити з дорослими їхні турботи, складності, проблеми. Не так важливо куди, важливо навіщо літо йде геть!

Сергій ВУСАТИЙ.

Фото Валерія ІНЮТІНА та В'ячеслава ПУШКАРЬОВА.





Експрес-інформація

ПОВЕРНЕННЯ КУРОРТНОГО СЕЗОНУ

Розпочато виведення грузинських і абхазьких формувань із Сухумі згідно з рішеннями московської зустрічі з урегулювання конфлікту в Абхазії. Напередодні грузинська сторона вже вивела з регіону частину тяжкої бронетехніки. У підсумковому документі наради в Москві передбачено також створення спеціальної комісії з абхазьких, грузинських і російських представників. Вона постійно займатиметься проблемами Північного Кавказу й Грузії.

За словами голови грузинської Держради Шеварднадзе, якщо не вдасться реалізувати досягнуту домовленість, Кавказ перетвориться на другий Ліван. Ми не допустимо, додав він, щоб усе сказане залишилося тільки на папері.

ВВЕСТИ ТОТАЛЬНЕ ЕМБАРГО

проти Союзної Республіки Югославії запропонувала парламентська асамблея Західноєвропейського союзу (ЗЄС). Цей крок потрібен для того, щоб примусити Сербію й Чорногорію виконати зобов'язання, взяті ними на Лондонській конференції з Югославії. Асамблея закликала також Раду Міністрів ЗЄС натиснути на ООН з метою введення повного наземного й морського ембарго проти СРЮ.

СВЯТО НЕЗАЛЕЖНОСТІ НЕ ВІДМІНЕНО

Екстрена сесія Верховної Ради Таджикистану мала б відкритися учора в столиці республіки Душанбе. Проте засідання не почалося, бо в залі не було кворуму. Рішення про її проведення було прийнято під тиском мітингуючих на майдані Шохідо, які вимагають відставки Президента Набієва. Парламенту доведеться уже вп'яте розглянути суспільно-політичну обстановку в країні. Тим часом у Курган-Тюбинській області сталися нові сутички між супротивними угрупованнями.

У самому Душанбе поки що зберігається спокійна обстановка. Незважаючи на внутрішньополітичну напруженість, тут готуються до Всесвітнього форуму таджиків, який заплановано на 9 вересня. Свято приурочено Дню незалежності Таджикистану.

Точне місце перебування Президента Набієва невідоме.

ПОГОДИМОСЯ, ЯКЩО НА РІВНИХ

Іран затримує схвалення договору, який передбачає знищення хімічної зброї до кінця XX століття, на Женевській конференції з роззброєння. Іранські представники заперечують проти пункту майбутнього документа, де йдеться про склад комісії для нагляду за його виконанням. Вони побоюються, що в ній переважатимуть європейці.

МАЛЕНЬКИЙ, АЛЕ ВАЖЛИВИЙ

Зустріч повноважних представників Президентів Азербайджану й Вірменії відбулася вчора у прикордонному селі Каян-Аван. Сторони підписали протокол «Про хід виконання алма-атинського меморандуму». У ньому заявлено про намір врегулювати конфлікт мирними засобами.

За словами представника Президента Казахстану Кожакова, який брав участь у переговорах як посередник, це був «маленький, але важливий крок до миру».

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОЛЕТАРІАТ ВИЗНАЧИВСЯ

Про намір підтримати на президентських виборах кандидата від демократичної партії Клінтона заявили найбільше профспілкове об'єднання Сполучених Штатів Американська федерація праці та Конгрес виробничих профспілок (АФП—КВП). У розповсюдженій з цього приводу заяві зазначається, що робітничий рух США готовий віддати свої голоси за лідера демократів. А нинішній Президент Буш, говориться в ній далі, не вболіває за інтереси американських робітників.

«СОВЕТСКИЙ ВОИН» ЇМ НЕ ТОВАРИШ

Рішення про недоцільність внесення до передплатних каталогів на наступний рік деяких російських видань прийняла Комісія з питань гласності й засобів масової інформації Молдови. Під «заборону» потрапили: «Правда», «Советский воин», «Боевой товарищ», «Патриот», «День» та інші. На думку заступника голови комісії Паскуру, це рішення не суперечить нормам прав і свобод людини. За його словами, воно прийняте у зв'язку із збільшенням затрат на доставку друкованої продукції.

ВИРОКИ ВИНЕСЕНО

Сім років позбавлення волі — такий вирок виніс учора Верховний суд Болгарії її колишньому лідеру 81-літньому Тодору Живкову. До двох років тюремного ув'язнення засуджено його найближчого сподвижника Милко Балева. Обидва мають право оскаржити рішення Верховного суду.

НАСИЛЛЯ ЗУПИНИТИ В ЗАРОДКУ

Поліції треба надати більше повноважень для боротьби з правим екстремізмом, який розгорнув у країні кампанію насилля над іноземцями. Про це заявив лідер християнсько-демократичної фракції бундестагу Німеччини Шойбель. Він вважає, що правоохоронним органам необхідно дозволити вживати заходів до будь-якої вороже настроєної групи ще до того, як буде вчинено злочин.

За останні дві доби зафіксовано кілька нападів екстремістів на гуртожитки для біженців у Східній і Західній Німеччині.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Подія тижня: коментар спецкора відділу зарубіжної інформації

«НЕПРИЄДНАННЯ» ІСНУВАТИМЕ

В індонезійській столиці триває десята конференція у верхах Руху неприєднання (РН). На порядку денному форуму стоять такі питання: хід арабо-ізраїльських переговорів, «заборонна зона» на півдні Іраку, ситуація в Сомалі, трильйонний борг країн третього світу тощо. Проте питання майбутнього існування РН — найбільшого після ООН угруповання держав, міжнародних організацій і національно-визвольних рухів у складі 108 повноважних членів — посідає чи не перше місце серед інших на форумі.

31 рік минув, як Єгипет, Індія та Югославія стали ініціаторами заснування РН, який тоді об'єднував 25 держав. За основу свого зовнішньополітичного курсу він поклав неучасть у військово-політичних блоках та угрупованнях, протистояння агресії, війні, расизму... Тобто за часів «холодної війни» у біполярному світі склалася група держав, що розвиваються, які мали на меті обійти протистояння Схід — Захід. І це виглядало цілком логічно.

Проте протягом останніх років РН опинився на узбіччі світової політики. Він не грав ніякої ролі у розв'язанні питань міжнародної безпеки, подіях у Східній Європі. Жалюгідною була позиція РН і щодо війни у Перській затоці. Тож і сам термін «рух неприєднання» перестав відповідати дійсним реаліям і втратив зміст.

Натомість жоден із принципів і завдань Руху не загубив своєї актуальності. Як і раніше, його першочерговими завданнями залишилися: забезпечення справедливого й міцного миру, колективної безпеки, роззброєння, мирного залагодження конфліктів, збереження довкілля, боротьба з бідністю і хворобами. Крім цього, РН не може вважати виконаними свої функції доти, доки питання, що становлять найбільший інтерес для країн третього світу, не будуть належно розглянуті в контексті всієї міжнародної політики. Причому, головними ворогами миру й безпеки у світі і основним джерелом конфліктних ситуацій РН називає відсталість і бідність саме цих країн.

Нинішня конференція РН у Джакарті зібрала всіх його членів — Бруней, султана якого вважають найбільшим багатієм у світі, з представниками Сомалі, де значна частина населення перебуває на межі голодної смерті. Іракський лідер зустрівся з еміром Кувейту, який наполягає на поверненні полонених Багдадом співвітчизників. Перший, зі свого боку, засуджує «новий колоніальний план» США, який не дозволяє іракським ВПС бомбити мусульман-шиїтів. А Югославія взагалі стала ізгоєм у Русі. Глава МЗС Єгипту звинуватив Бєлград у злочинах проти мусульман Боснії і Герцеговини. У цьому зв'язку їх одновірці, які складають майже 40 відсотків членів РН, поставили вимогу виключити, або, принаймні, примусити колишні югославські республіки подати нову заяву про вступ до Руху.

Проте всі ці проблеми не можуть відсунути на другий план головне питання, яке стоїть сьогодні перед РН: у чому смисл його існування? І не треба чекати від конференції сенсаційних рішень. Вона, хоча й проходить у новій міжнародній ситуації, не може й не повинна закінчитися прийняттям таких. Оскільки головний її підсумок буде в тому, що Рух неприєднання зберіг себе на якийсь час і спробував визначити деякі нові моменти у своїй діяльності. А отже піддав великому сумніву чутки про неминучу загибель.

Артем ПРОХОРЕНКО.

ІЗ БЕЗОДНІ

До обстановки в Сальвадорі



Країна, про яку забули демократія і громадянська злагода. Так донедавна інколи називали Сальвадор. З цієї центральноамериканської держави постійно надходили повідомлення про сутички між урядовими військами та повстанцями Фронту національного визволення імені Фарабундо Марті (ФНВФМ). «Ескадрони смерті», що шастали країною, спустошували населені пункти, знищували врожаї. Дванадцятилітня громадянська війна забрала в небуття близько 60 тисяч чоловік із 5,4 мільйона громадян, завдала величезних збитків господарству. Цього економіка й суспільство довго витримати не могли.

Ситуація помітно змінилася, коли на президентських виборах у 1989 році переміг кандидат від Національного республіканського союзу Альфредо Крістіані. Новий Президент за підтримки ООН підписав з партизанами угоду про мир. Проте найскладнішим для обох сторін стало дотримання на практиці досягнутих домовленостей. Передбачені угодою заходи відстають від розроблених графіків або ж виявилися з багатьох причин надто складними для реалізації. Так планувалося, що уряд «скасує» митну, поліцію і воєнізовану національну гвардію, які «уславилися» своїми жорстокими розправами. Але замість цього він лише змінив їхні назви.

У відповідь партизани звинуватили уряд у підступній грі, водночас узявши під свій контроль декілька фермерських господарств. До того ж бійці фронту не поспішають складати зброю (на знімку). Їхні загони готові хоч зараз стати до бою. Не було також нічого зроблено для того, щоб полегшити пристосування людей, які звикли лише воювати, до мирного життя.

І все ж сальвадорське керівництво вважає, що примирення в країні, хай поки що повільно й нестабільно, відбувається. За словами офіційного представника Президента, «у цьому році на землі Сальвадору не пролунало жодного пострілу».

Сергій ДАНИЛЕНКО.

Фото із журналу «Шпігель».

Власкори повідомляють

Єреван

ПРАПОР Є, ГІМН НЕЗАБАРОМ БУДЕ

Поки світове співтовариство шукає шляхи врегулювання карабаського конфлікту, самі карабахці продовжують утверджувати незалежність своєї республіки.

Нещодавно парламент НКР ухвалив постанову про Державний прапор. А 13 вересня карабаські депутати прослухають три конкурсні варіанти Державного гімну. На розсуд Верховної Ради будуть представлені твори голови Спілки композиторів НКР Е. Казаряна й викладача Степанакертського музичного училища А. Насібяна.

Конкурсні твори записані симфонічним оркестром Державного управління по телебаченню та радіомовленню Республіки Вірменія.

Ара МЕЛІКСЕТЯН.

Мінськ

БІЛОРУСЬКИЙ «БЕЛАТОН»

Уперше в історії республіки у Вітебську створено національну фірму грамзапису — «Белатон Рекордс».

Уже придбано німецькі преси для печатання дисків. Підписано міждержавний договір про виробництво платівок за ліцензією. Триває підготовка до випуску першої платівки «Вітаємо з днем народження».

Віктор ХОРОШКО.

ПРИСТРАСТІ НАВКОЛО КАРБОВАНЦЯ

Святкування з приводу путчу в Росії змінилися прозою життя. І платники податків знову дізнались про падіння курсу карбованця щодо долара. Цього разу їх співвідношення дорівнює 210:1.

А що ж буде далі? — запитують себе оглядачі. Питання, зауважимо, непусте. Пам'ятаю, на початку реформ тимчасове оздоровлення фінансів чимало аналітиків вважали раз і назавжди завершеним явищем і успіхи російської валюти приписували гайдарівському кабінету.

Чому ж на останніх біржових торгах американський долар «поважчав» зразу на 22 відсотки? Адже російський уряд саме на серпень робив основну ставку в своїх реформах, прогнозуючи не тільки стабілізацію фінансів, але й початок внутрішньої конвертованості карбованця.

Сам Єгор Гайдар у короткому інтерв'ю закликав промисловців не впадати в паніку, послався на об'єктивні економічні закони, які діють поза бажанням людей і політиків.

Панорама

На його думку, біржові торги продемонстрували послаблення позицій Центробанку, його неспроможність запровадити чіткий валютний контроль. Звичайно, Єгор Тимурович міг навести й ще чимало об'єктивних чинників, що похитнули курс багатостраждального карбованця. Проте очевидно одне: уряд і керівництво ЦБР так само, як герої криловської байки, по-своєму бачать кінцеві цілі реформ — віз проблем тягнуть в різні кінці. Для прикладу, в республіці по сьогодні вирують пристрасті про доцільність списання з підприємств держсектору взаємних боргів — цю операцію проводять відповідно до указу Бориса Єльцина.

Центробанк вважає її за єдину розумну міру за умов загостреної кризи неплатежів, відриву оптових цін від роздрібних. Гайдар упевнений у протилежному — підприємства, що загрузли в боргах (ще й залишені з вини уряду без оборотних засобів), мають збанкрутувати. З такими протиріччями у штабі реформ важко розраховувати на довір'я до російських властей з боку промисловців. Воно втрачається в міру того, як республіка входить у стихію ринку. І не тільки всередині Росії.

За повідомленнями в пресі хід реформ викликає досить різку критику з боку Міжнародного валютного фонду. Його експерти докоряють Гайдару і кабінетові за зростання інфляції, величезний дефіцит бюджету. Не знати, чи одержить Росія від МВФ ті мільярди доларів, що мають «лягти» в реалізацію економічних програм?

Повернімося до карбованця. На його стабілізацію як ніколи впливають іноземні приватні інвестиції. На старті реформ саме на потік валютних вливань і покладали надію в уряді. Схоже, ситуація змінилась. Перший віце-прем'єр В. Шумейко заявив: західні бізнесмени неохоче вкладають кошти в російську економіку, їм сильний партнер на світовому ринку невигідний.

Серед намічених урядом основних направлень поглиблення реформ важливе місце відведене приватизації, розпродажу державної власності. Але чи зможуть розбити державну монополію ваучери, тобто, приватизаційні чеки? Як потім з'ясувалось: простому платіжнику податків від багатої держави належить зовсім мізерний шматочок пирога — 10 тисяч карбованців. На такі гроші приватної власності не заведеш. А не буде конкуренції — не буде й стабілізації ні в політиці, ні у фінансах.

Очевидно, російський уряд сподівається на вже наступаюче повне вивільнення цін на енергоносії. Рація в цьому є. Для того, щоб зводити кінці з кінцями, підприємствам буде не до твердої валюти, вільні кошти вони «кинуть» на купівлю нафтопродуктів.

Тільки чи надовго стихнуть пристрасті навколо карбованця? В кінцевому підсумку і виробники теж заломлять ціни на власну продукцію, нафтові монополісти зовсім нічого не виграють. А спіраль інфляції почне розкручуватися з новою силою.

Володимир БАБЕНКО.

Москва.

Чи потрібні голубі каски ООН у Молдові?

У сусідів

У Молдові, здається, почали усвідомлювати: мир у Придністров'ї — не тільки припинення самовинищення народів. З'явилася можливість залучити до країни західних бізнесменів. Президент Снєгур, виступаючи у День незалежності республіки, відзначив, що з встановленням стабільності в Лівобережжі він сподівається на приплив іноземних інвестицій у молдовську економіку.

Та чи полинуть до Молдови бажані доларові ріки, поки невідомо. Але те, що кожний день миру зберігає казні мільйони карбованців, безсумнівно. Лише за місяць після введення у зону конфлікту миротворчих сил Молдовою підписано ряд важливих економічних угод з іншими державами. Крім того, починають налагоджуватися розірвані зв'язки між республікою і країнами СНД, у тому числі й Україною.

15 мільярдів карбованців потрібно буде республіці на відбудову зруйнованого війною. Плюс утримання 43-тисячної національної армії. Додамо до цього втрати від посухи, неухильне падіння виробництва практично на всіх промислових підприємствах, параліч будівельної галузі, і стане зрозумілою фраза, останнім часом така популярна у Молдові: «Поганий мир кращий від доброї війни».

А у Придністров'ї побувала місія ООН. Це другий приїзд групи міжнародних експертів до Молдови, перший відбувся два місяці тому у розпал бойових дій. Тоді у Бендерах була обстріляна машина під прапором ООН, і переговори у місті не відбулися. У свій нинішній приїзд члени делегації відзначили різкі зміни, коли у Бендерах, крім солдатів із знаками миротворчих сил та правоохоронних органів, інших осіб у військовій формі вже нема. Місто заліковує рани. Хоча 4,2 мільярда карбованців, необхідних для відбудови зруйнованого, знайти непросто. Окрім допомоги Тирасполя, її готовий надати і Кишинів. Прем'єр-міністр Молдови А. Сангелі, який відвідав місто, саме про це говорив з керівниками міськради. Штрих, що заслуговує на увагу: А. Сангелі — перший з молдовських керівників, який не був зустрінутий у штики у Придністров'ї з часів ще «мовних» страйків у російськомовному регіоні. У Придністров'ї вважають, що новий прем'єр і його кабінет можуть насправді стати урядом національної злагоди.

Представники МЗС чотирьох держав — Молдови, України, Росії, Румунії, що працюють у республіці, — відзначають атмосферу довір'я в об'єднаній контрольній комісії і готовність її членів до компромісів. Але при цьому висловлюють спільну думку: миротворчі сили створили умови для того, щоб змогли домовитись політики. Кожний день зволікання з такими рішеннями працює проти миротворчих процесів, що почалися. А політичні дискусії щодо статусу республіки, про початок яких заявив Президент Снєгур, поки що далі поновлення роботи змішаної парламентської комісії не просунулись.

Що стосується місії ООН, то висновки про стабілізацію обстановки в зоні конфлікту, зроблені нею під час поїздки, ставлять під сумнів необхідність присутності тут голубих касок цієї міжнародної організації. Особливо, якщо врахувати дефіцит у бюджеті самої ООН і витрати, потрібні для введення в Молдову її миротворчих загонів.

Мабуть, придністровський варіант врегулювання конфлікту може стати моделлю для інших гарячих точок СНД. І простіше взяти те, що є під рукою, ніж простягати її за океан.

Світлана ЧАЛА.

Кишинів.

Люди з минулого

РАШИДОВ ВОСКРЕСАЄ...

Підготовка до проведення ювілею Шарафа Рашидова, покійного лідера республіки в застійні часи, розгортається в Узбекистані. У листопаді нинішнього року йому виповнилося б сімдесят п'ять років.

Після історичної кампанії викриття Рашидова, що тривала майже десять років, рішення про його реабілітацію частина населення республіки сприйняла зі схваленням. Очевидно, тут далася взнаки реакція громадян Узбекистану на загальносоюзний галас під назвою «узбецька справа». Ще один момент. Прах Рашидова поховали у сквері в центрі Ташкента із ушануванням, гідним епохи застою. Але потім під прикриттям ночі перепоховали в іншому місці. Це теж було сприйнято в республіці неоднозначно.

Рашидовський ювілей власті Узбекистану хотіли провести без зайвої помпезності, однак, здається, ситуація виходить з-під контролю. Колишні соратники партійного лідера з числа обкомівських секретарів, придворних журналістів поставили за мету представити його ледве чи не народним героєм, що стояв біля джерел теперішньої незалежності республіки. Особливо стараються друзі-письменники небіжчика, а ті з них, хто ще вчора проклинав Рашидова, сьогодні твердять протилежне. Виявляється, він був найкращим поетом, найкращим письменником, а герої його творів були й залишаються взірцем для наслідування.

Колишній Іллічевський район перейменовано в Рашидовський. Теж саме хотіли зробити і з колгоспом імені Усмана Юсупова, та вчасно схаменулися. Адже той був одного рангу з Рашидовим — лідером комуністів республіки. Окрім того, лунають заклики присвоїти ім'я Рашидова Палацу дружби народів, Ташкентському метрополітену.

І, мабуть, присвоїли б, коли б не сталася одна подія. Президент Узбекистану Іслам Карімов, виступаючи на засіданні Кабінету міністрів республіки, різко покритикував істерію навколо імені Шарафа Рашидова. «Хто сьогодні найбільше говорить про Рашидова: колишні злодії й хабарники, колишні партлідери й директори бавовнозаводів. Його ім'я — всього лише ширма, вони хочуть реабілітувати самих себе». Карімов сказав, що цю людину варто сприймати такою, якою вона була, не звеличувати й не створювати культу особи.

Зульфія РАСУЛІ.

Ташкент.

ЯДЕРНА БОМБА... ХТО БІЛЬШЕ ДАСТЬ

Ураховуючи складну економічну ситуацію в СНД, там існує реальний ризик контрабандного продажу ядерної зброї. Причому покупцем може стати будь-хто з тих, хто запропонує вищу ціну. Про це заявив американський учений Едвард Теллер, якого називають «батьком американської водневої бомби». Мова може йти про «міні-бомби», які можна перевозити «у валізі або легковому автомобілі», уточнив він.

Є така думка

«Хтось із солдатів у Казахстані може викрасти бомби і продати їх радикальним організаціям, які ніким не контролюються», — заявив Е. Теллер. Зі стратегічним ядерним озброєнням не повинно цього статися, бо вони громіздкі й потребують значних технічних засобів для свого транспортування, додав американський учений.

Олександр ЖУДРО.

Пий до дна!

«ЕПОС» ПІД ГРАДУСОМ

«Сейтеком» — ім'ям героя киргизького епосу — охрестили новий коньяк, розроблений спеціалістами Бішкекського шампанвинкомбінату

Рецепт напою оснований на яблучних спиртах, а міцність ледь досягає 35 градусів. Цілком прийнятна і ціна напою — 71 карбованець за півлітрову пляшку. Місцеві перекупники, щоправда, оцінюють «Сейтек» дорожче — 120—130 карбованців за пляшку.

— Цей напій, — говорить директор шампанвинкомбінату Іскаков, — продовжує «епічну лінію» нашого виноробства. Добре відомі на території колишнього Союзу наш коньяк «Манас» (казковий богатир), марочне вино «Семетей» (також герой епосу).

Після «Сейтека» шампанвинкомбінат дещо відхилиться від «епічної лінії» і перейде до випуску солодкого безалкогольного напою «Мюрек».

Євген ДЕНИСЕНКО.

Бішкек.

Погляд



ФАНТАЗІЯ — НЕОБМЕЖЕНА

Людина з багатою уявою, Рейнхард Цабка — відомий нині в Берліні художник-експериментатор. Його невелична творча майстерня, що водночас є прекрасним робочим і виставочним приміщенням, розміщена в колишньому перукарському салоні на вулиці Тухольськіштрасе. Він із задоволенням зустрів фоторепортера, що в'яв'язав до уваги й продемонстрував найбільш вдалі — на його погляд — авторські роботи.

На фото: ось такі, наприклад, «практичні» головні убори виготовляє Р. Цабка.

Фото Центральбильд— ІТАР — ТАРС.

У своєму наказі від 14 жовтня 1947 року Головний Командир УПА Тарас Чупринка писав: **«Минає п'ять років з того часу, як член ОУН Остап почав на Поліссі організовувати збройні групи для боротьби з окупантами України. Маленькі ці групки, борючись рівночасно з німцями і більшовицькими партизанами, дали початок новим формам революційно-визвольного руху — Української Повстанської Армії».**

Нині подекoли ще можна почути та прочитати про «зрадницьку суть українського націоналізму», про «криваві злодіяння УПА», про посібництво німцям. Як правило, це робиться без належного аналізу, з висмикуванням цитат і фактів. Так, була кров. Було багато крові. Та й яка боротьба за визволення обходиться без крові? Як і в кожній війні чи революції, була і невинна кров — в умовах війни не роздумують. Терор породжує терор. Жорстокість — жорстокість. І не треба нині лічити гріхи воюючих сторін, бо все одно результат буде не на користь «суддів» УПА. Щоб краще зрозуміти феномен УПА, краще звернутися до фактів, документів, згадати, як починалася борня.

З історії УПА

ВСЕ ПОЧИНАЛОСЯ В ПІДДУБЦЯХ



На знімку: підстаршинська школа групи «Турів» після складання іспитів.

І З ЧОТИРЬОХ груп, які діяли в Україні (УПА-Північ, УПА-Південь, УПА-Захід і УПА-Схід), першою почала організовуватись на терені Волині УПА-Північ. Було це в жовтні 1942 року. А в квітні 1948 року постановою Української Головної Визвольної Ради день 14 жовтня, що збігається зі святом Покрова, оголошено святковим днем УПА. Про це свідчать документи і матеріали з історії УПА, видані в різні роки за кордоном. Але сьогодні, коли стало можливим попрацювати над архівними матеріалами колишнього КДБ, вимальовуються досі не відомі сторінки створення перших загонів УПА на Волині. Зокрема, багато цікавого можна дізнатися з архівної кримінальної справи № 22085 на Юрія Олександровича Стельмашука, командуючого з'єднанням УПА «Завихост», під псевдонімом «Рудий».

Родом Стельмашук з Волині. Мати була росіянкою, батько — українець. Вчився у Луцькій чоловічій гімназії. З вересня 1941 року — на нелегальному становищі. Працював військовим референтом у Ковельській окружній організації ОУН. У лютому 1943 року провів перший на Волині окружний вишкіл районних провідників ОУН. Після цього виїхав у село Піддубці Луцького району, де крайовий військовий референт «Сом» скликав нараду, на якій центральним питанням стояло створення Української Повстанської Армії. Тут йшлося про те, скільки в якому районі може бути задіяно людей в УПА в разі необхідності відкритого збройного виступу, про розподіл командирів, зброї і продуктів. Власне, це була своєрідна директива щодо створення УПА на Волині. Цією справою доручено було керувати референтові з військових питань Волинського обласного проводу «Василеві», який пізніше мав псевдонім «Олег». Він виявився людиною некомпетентною у військових справах. А тому ініціативу взяв на себе «Рудий». За короткий час Стельмашук зумів організувати чотири сотні, які розбив на чоти і рої, озброїв людей. Його формування з 450 чоловік мало 450 гвинтівок і 600 тисяч штук набоїв. Своє військове формування «Рудий» назвав Українською повстанською групою, замаскувавши його під псевдонім «Озеро».

Загони мали назви територій, де дислокувалися. Загін «Стохід» очолював «Вовчак», «Буг» — «Лисий», «Тур» — «Бистрий». На території округу, який займала група «Озеро», у травні 1943 року було організовано підстаршинську школу, в якій навчалося 50 майбутніх керівників збройних одиниць.

У цей же час на території Волині було поширено директиву Центрального Проводу ОУН про структуру і побудову УПА та офіційну назву повстанської організації. Це стало головним повідомленням для керівників перших повстанських загонів на нараді, яка відбувалася в липні 1943 року в селі Журавичі Ківерцівського району. Проводив нараду провідник ОУН на північно-західних українських землях Роман Клячківський, який став першим командиром УПА-Північ під псевдонімом Клим Савур. На цій нараді Клячківський схвалив роботу «Рудого» по формуванню повстанських загонів. Учасникам зустрічі пропонувалася схема побудови військової організації на місцях. Територія двох-трьох областей об'єднувалася в один військовий округ з трьома-чотирма загонами. Кожний загін мав до трьох куренів, курінь — три сотні, сотня — три чоти, чота — три рої. УПА-Північ мала три військових округи: «Заграва», «Богун», «Турів». Але це не була стала структура. Вона змінювалася залежно від обстановки, політичної ситуації. Набір вояків до УПА відбувався за принципом добровільності. Відомо, що у вересні 1943 року була оголошена мобілізація. Вік — від 18 до 50 років. У Колках Маневицького і Журавичах Ківерцівського районів проводився набір молодих людей у танкові, авіаційні частини, старшинські і підстаршинські школи. У школі старшин «Дружинники», наприклад, нараховувалося 240—250 курсантів, які несли охорону штабу групи «Заграва». В цій же місцевості дислокувалася підстаршинська школа саперів «Порох». Були також школи, що мали назви «Хорти», «Лісові чорти». В різний час командирами в них були «Дніпровий», «Горин», «Боровий», «Чорноморець». Цікавий такий факт. На території Ковельського району дислокувалася сотня «Мазепи». Вдалося з'ясувати, що повстанці Петро Поліщук, Олексій Бішевич, Трохим Черняк та Макар Лазарук, які були вояками цієї сотні, проходили військовий вишкіл у так званій золотій роті. Вона знаходилася в Скулинському лісі, де охороняла штаб УПА. Сюди підбиралися сміливі хлопці. У складі викладачів шкіл були колишні військові УНР та недавні офіцери Червоної Армії. На курсах викладалися основи ведення партизанської війни, тактика, наука про зброю, санітарна служба, маскування, протитанкова оборона, історія визвольного руху в Україні, основи служби безпеки.

Усі ці факти свідчать, що Українська Повстанська Армія була добре налагодженою військовою організацією, яка вважала головними своїми завданнями оборону українського населення від загарбників, боротьбу за самостійну Україну.

Юрій Стельмашук — «Рудий» у групі УПА-Північ займав високі посади, був наближеною людиною до командира Клима Савура. Його мужність і відвага були відомі далеко за межами Волині. Голова Братства колишніх вояків УПА Волинського краю Мелетій Семенюк особисто знав Стельмашука. Він розповів, що вперше йому довелося бачити «Рудого» в серпні 1944 року під час проведення наради в Цуманських лісах. Там були командир УПА-Північ Клим Савур, командир групи «Заграва» «Дубовий», командири загонів «Еней», «Олег», «Верешака», «Див». За наказом «Дубового» сотня Семенюка стояла в охороні. Коли в січні 1945 року «Рудого» непритомного (хворів тифом) схопив НКВС, то після одужання його допитував у Києві сам заступник наркома внутрішніх справ України генерал-лейтенант Строкач. 6 серпня 1945 року суд виніс йому вирок — розстріл.

У кримінальній справі Юрія Стельмашука є один документ, власноручно підписаний головою військової колегії Верховного суду СРСР генерал-полковником Ульріхом: «Срочно. Сов. секретно. Начальнику отдела «А» НКГБ СССР... Прошу Вашего разрешения об установлении местонахождения совершеннолетних членов семьи изменника Родины и их репрессирования. Для сведения сообщаю, что сегодня мною дано указание... о немедленном исполнении указанного приговора». І Юрія Стельмашука — «Рудого» — розстріляли 5 жовтня 1945 року в Києві. Знищили також і всю його родину.

Богдан БЕРЕКЕТА,
Юрій ХЛОПУК.
Волинська область.

VERITAS

НАУК…
ПУБЛІЦИСТИЧНІ…
ШОВІНІЗ…

До зливи інсинуацій, що падає на Україну з проімперських хмар Росії, зробили свій внесок і автори двох публікацій, надрукованих у російській пресі. Перша з них «Украинский интеграл по-грузински» побачила світ у «Московских новостях» і належить перу московського журналіста Ярослава Голованова, друга ж — «Нужна ли российской науке провинциальная бюрократия?» в журналі «Экономика и организация промышленного производства», автор — співробітник Івановського університету В. Федотов.

Пан Голованов підсумовує: **«Тридцать лет занимаюсь научной журналистикой... и свидетельствую: в большинстве национальных академий дела идут неважно, заметных успехов нет, всякое строительство ведется медленно, материальная база слаба, оборудование и приборы устаревшие, уровень компьютеризации низок».**

Правди ніде діти, національні академії справді вбогі. Можна було б подякувати журналістові за співчуття, якби не напівправда, якою він обмежується. А напівправда, як відомо, є та ж брехня. Адже «заметных успехов нет» насамперед через те, що всі вони йшли у спільний «казан» радянської науки, а точніше — російської. Перегляньте, приміром, звіти сесій ВАСГНІЛ. У жодному з них ви не знайдете посилання на досягнення науковців України, Грузії, Узбекистану... Все там загальне, радянське, чи то пак — російське.

Тим часом пан Голованов править своє: **«Вспомним сравнительно недавнее прошлое. Сразу после 1917 года на самостийной Украине была предпринята попытка создать свою «абсолютно украинскую академию».** Власну зверхність пан Голованов підпирає словами відомого за кордоном ученого С. Тимошенка: **«Вспомнилась Украинская Академия. По статусу научные труды этой академии должны были печататься на украинском языке, на этом языке не существует ни науки, ни научной терминологии».**

Тимошенко — людина складної, навіть трагічної долі. І журналістська етика в таких випадках потребує посилання на архівне чи історичне джерело. Перевірити ж висловлювання в даному разі неможливо. Позиція московського журналіста особисто мені зрозуміла — тут нема жодних ілюзій. А от С. Тимошенка (звісно, якщо так і було) важко зрозуміти. Архівні джерела, що зберігаються в Центральній науковій бібліотеці імені В. Вернадського, свідчать: цей учений не завжди мав негативний погляд на українську науку. Як активний член Українського наукового товариства Тимошенко разом з іншими видатними вченими, зокрема з Вернадським, брав дійову участь у справах Комісії по розробці законопроекту про заснування Української Академії. І нащо було вдаватися до слів Тимошенка, коли простіше й доречніше скористатися Валуєвським циркуляром чи Емським актом про заборону українсь-

кої мови, пр…
го до науки…
Поза всяк…
Голованов р…
обізнаність …
читачів з іс…
кої науки. С…
не знати хо…
створення У…
демії вельми…
ще починал…
століття «Ча…
імені … е…
Львові, яке …
радянською, …
кою владою …
видатні вч…
А. Ейнштейн…
себе за чест…
з НТШ. Щ…
дентом Укра…
наук був ве…
кий. Володи…
пробував», …
ставити пан …
разом з інш…
сновував на…
мію і заснув…
Що ж до …
кової терм…
повноцінний …
знавс… ц…
справжня бо…
чення науко…
до загально…
рення термі…
тур рідною …
М. Ломоносо…
ручника …
цького і …
турний і на…
українську …
«Вісник АН…
няє й плекає…
уковий стил…
років.
Наприкінці…
пан Голован…
но и грустн…
шно, і сумн…
ське перо в…
жало.
Ще відвер…
Федотов:
СССР — не…
еще Петром …
ская академ…
шая л… ,
(Спасибі за …
Авт.). И не…
ставляют 9…
сочного сост…
ков?». Далі …
ються: **«Раз…**
ранны, не го…
ках помены…
мериться с…
ским или У…
российским…
АН СССР?»
«Смешно …
страшно за …
генцію, яку …
дібні публі…
тя» трива…
вшир, а й у…
жімо, в нед…
ній передачі…
лебачення …
«відкрили», …
сії бібліоте…
лав Мудрий…
чить ведучи…
йонну аудит…
й не відає, …
князь Ярос…
знав і не м…
Росії, оскі…
життя припа…
но на 978-…
створена ні…
фійського с…
наукове зна…
могла бути …
Москви, ані…
му, що впе…
дано в літо…
ком, а назва…
ся тільки в…
тя.

Натал…

...ь, курінь —
...— три чоти,
...т. УПА-Північ
...кових окру-
«Богун», «Ту-
... була стала
... змінювалася
...становки, по-
...уації. Набір
...відбувався за
...вільності. Ві-
...есні 1943 ро-
...а мобіліза-
... 18 до 50 ро-
...Маневицького
...Ківерцівського

...НА

ною військовою організацією, яка вважала головними своїми завданнями оборону українського населення від загарбників, боротьбу за самостійну Україну.

Юрій Стельмашук — «Рудий» у групі УПА-Північ займав високі посади, був наближеною людиною до командира Клима Савура. Його мужність і відвага були відомі далеко за межами Волині. Голова Братства колишніх вояків УПА Волинського краю Мелетій Семенюк особисто знав Стельмашука. Він розповів, що вперше йому довелося бачити «Рудого» в серпні 1944 року під час

...ИНАЛОСЯ ...УБЦЯХ



...Турів» після складання іспитів.

...вся набір мо-
...танкові, авіа-
...старшинські і
... школи. У
...«Дружинни-
...нараховува-
...0 курсантів,
...рону штабу
... В цій же
...ювалася під-
...школа саперів
... також шко-
...зи «Хорти»,
... В різний час
...них були
...«Горин», «Бо-
...морець». Ці-
...т. На терито-
... району дис-
...на «Мазепи».
...ати, що пов-
...іщук, Олек-
...рохим Черняк
...рук, які були
...отні, проходи-
...вишкіл у так
...роті. Вона
...Скулинському
...розташовувався штаб
...бралися смі-
... складі викла-
... колишні ві-
...едавні офіце-
...мії. На кур-
... основи ве-
...нської війни,
...про зброю,
...ба, маскуван-
...оборона, іс-
...роу в
... служби без-

...свідчать, що
...Повстанська
...е налагодже-

проведення наради в Цуманських лісах. Там були командир УПА-Північ Клим Савур, командир групи «Заграва» «Дубовий», командири загонів «Еней», «Олег», «Верещака», «Див». За наказом «Дубового» сотня Семенюка стояла в охороні. Коли в січні 1945 року «Рудого» непритомного (хворів тифом) схопив НКВС, то після одужання його допитував у Києві сам заступник наркома внутрішніх справ України генерал-лейтенант Строкач. 6 серпня 1945 року суд виніс йому вирок — розстріл.

У кримінальній справі Юрія Стельмашука є один документ, власноручно підписаний головою військової колегії Верховного суду СРСР генерал-полковником Ульріхом: «Срочно. Сов. секретно. Начальнику отдела «А» НКГБ СССР... Прошу Вашего разрешения об установлении местонахождения совершеннолетних членов семьи изменника Родины и ее репрессирования. Для сведения сообщаю, что сегодня немедленно дано указание... о немедленном исполнении указанного приговора». І Юрія Стельмашука — «Рудого» — розстріляли 5 жовтня 1945 року в Києві. Знищили також і всю його родину.

Богдан БЕРЕКЕТА,
Юрій ХЛОПУК.
Волинська область.

VERITAS

НАУКОВО-ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ... ШОВІНІЗМ

До зливи інсинуацій, що падає на Україну з проімперських хмар Росії, зробили свій внесок і автори двох публікацій, надрукованих у російській пресі. Перша з них «Украинский интеграл по-грузински» побачила світ у «Московских новостях» і належить перу московського журналіста Ярослава Голованова, друга ж — «Нужна ли российской науке провинциальная бюрократия?» в журналі «Экономика и организация промышленного производства», автор — співробітник Івановського університету В. Федотов.

Пан Голованов підсумовує: **«Тридцать лет занимаюсь научной журналистикой... и свидетельствую: в большинстве национальных академий дела идут неважно, заметных успехов нет, всякое строительство ведется медленно, материальная база слаба, оборудование и приборы устаревшие, уровень компьютеризации низок».**

Правди ніде діти, національні академії справді вбогі. Можна було б подякувати журналістові за співчуття, якби не напівправда, якою він обмежується. А напівправда, як відомо, є та ж брехня. Адже «заметных успехов нет» насамперед через те, що всі вони йшли у спільний «казан» радянської науки, а точніше — російської. Перегляньте, приміром, звіти сесій ВАСГНІЛ. У жодному з них ви не знайдете посилання на досягнення науковців України, Грузії, Узбекистану... Все там загальне, радянське, чи то пак — російське.

Тим часом пан Голованов править своє: **«Вспомним сравнительно недавнее прошлое. Сразу после 1917 года на самостийной Украине была предпринята попытка создать свою «абсолютно украинскую академию».** Власну зверхність пан Голованов підпирає словами відомого за кордоном ученого С. Тимошенка: **«Вспоминилась Украинская Академия. По статусу научные труды этой академии должны были печататься на украинском языке, на этом языке не существует ни науки, ни научной терминологии».**

Тимошенко — людина складної, навіть трагічної долі. І журналістська етика в таких випадках потребує посилання на архівне чи історичне джерело. Перевірити ж висловлювання в даному разі неможливо. Позиція московського журналіста особисто мені зрозуміла — тут нема жодних ілюзій. А от С. Тимошенка (звісно, якщо так і було) важко зрозуміти. Архівні джерела, що зберігаються в Центральній науковій бібліотеці імені В. Вернадського, свідчать: цей учений не завжди мав негативний погляд на українську науку. Як активний член Українського наукового товариства Тимошенко разом з іншими видатними вченими, зокрема з Вернадським, брав дійову участь у справах Комісії по розробці законопроекту про заснування Української Академії. І нащо було вдаватися до слів Тимошенка, коли простіше й доречніше скористатися Валуєвським циркуляром чи Емським актом про заборону українськ**ої мови, пристосувавши його до науки?..**

Поза всяким сумнів, пан Голованов розраховує на необізнаність широкого загалу читачів з історією української науки. Сам він не може не знати хоча б того, що до створення Української Академії вельми активно діяло, ще починаючи з минулого століття, Наукове товариство імені Шевченка (НТШ) у Львові, яке було розгромлене радянською, тобто імперською владою в 1940 році. Що видатні вчені, приміром А. Ейнштейн, вважали для себе за честь співробітничати з НТШ. Що першим президентом Української Академії наук був великий Вернадський. Володимир Іванович «не пробував», як хоче те представити пан Голованов, він разом з іншими вченими засновував національну академію і заснував її.

Що ж до української наукової термінології, то це повнозначний напрям мовознавства, шлях якого — справжня боротьба за прилучення наукового потенціалу до загальномовного, за створення термінологічних структур рідною мовою. Навіть М. Ломоносов учився за підручником Мелетія Смотрицького і вводив у літературний і науковий лексикон українську мову. А часопис **«Вісник АН України»** охороняє й плекає український науковий стиль понад шістдесят років.

Наприкінці свого опусу пан Голованов зітхає: «Смешно и грустно». Дійсно, і смішно, і сумно, що журналістське перо він перетворив на жало.

Ще відвертіше пише пан Федотов: **«Но разве АН СССР — не та, основанная еще Петром Великим Российская академия наук, сменившая лишь свою вывеску...** (Спасибі за відвертість. — **Авт.**). **И не россияне ли составляют 99 процентов списочного состава ее академиков?».** Далі «оберти» набирають: **«Разве даже АН Украины, не говоря о республиках поменьше, способна помериться силами с Сибирским или Уральским (чисто российскими), отделениями АН СССР?».**

«Смешно и грустно»? Ні, страшно за російську інтелігенцію, яку не обурюють подібні публікації. І «відкриття» тривають — не тільки вшир, а й у глиб віків. Скажімо, в недавній розважальній передачі московського телебачення «Поле чудес» «відкрили», що першу в Росії бібліотеку зібрав Ярослав Мудрий. «Ура!» — кричить ведучий на багатомільйонну аудиторію... Ніби ніхто й не відає, що київський князь Ярослав Мудрий не знав і не міг знати ніякої Росії, оскільки дати його життя припадають приблизно на 978—1054 роки. І створена ним бібліотека Софійського собору, яка мала наукове значення, аж ніяк не могла бути надбанням ані Москви, ані Росії. Хоча б тому, що вперше Москву згадано в літописі під 1147 роком, а назва «Росія» з'явилася тільки в кінці XV століття.

Наталя СОЛОНСЬКА,
журналіст.

Особистості

ДВ...

І ЩЕ ТР...

Минуло десять років, як ми... співачки Анни Герман тільки... змінився світ, і ми по-новому... співачку

ТРИ роки тому в Караганді проводився регіональний фестиваль польської пісні, на який я був запрошений як почесний гість. В урочистому відкритті брав участь секретар польського посольства в Москві, і його вітання звучало на фоні прекрасного голосу Анни, що став символом польської пісні...

Довкола особистості Анни Герман, безумовно польської співачки, нагромадилося безліч небилиць і відвертої брехні. Занадто рано пішла вона від нас. А за життя у неї не вистачило ні сил, ні часу очиститися від цієї брехні, не нею вигаданої.

У біографіях, книжках і численних газетних та журнальних публікаціях уперто проводиться теза про те, що Анна — полька, мати — голландка, а батько...

Про батька тривалі роки мовчали, ніби в Анни був тільки вітчим на ім'я Герман, а батька взагалі не було. Затим уже в роки «гласності», коли брехати можна було трохи менше, усе ж з'явився і батько — Євген Герман, «виходець із Польщі». Не Ойген Герман, як його правильно звали, не німець, а саме «виходець з Польщі» — сприймай як хочеш, але натяк кинуто. От вам і польська лінія у п'ятій графі Анни, в розумінні людей, вихованих у дусі радянської ідеології, головного показника оцінки особи.

Батько наш Фрідріх Герман, що народився, як і наш дід Едуард Герман, у селі Нойхоффнунг неподалік від Бердянська (село це заснував наш прапрадід Георг Ф. Герман у 1819 році — в рік переселення з Німеччини на Україну). Наша мати, Анна Баллах, народилась у Йозефсталі, нині Юзівка, під Запоріжжям. У 1908—10 роках батько вчився на семінарі баптистсько-євангельських проповідників у Лодзі, в Польщі, що входила, як і багато інших нині незалежних держав, до складу Російської імперії. У 1910 році там, у польському місті Лодзь, і народився Ойген, тобто, Євген. От він і став «виходцем з Польщі». Через 36 років, після двох воєн, що прокотилися через Польщу, Ірма, мати Анни, в одній із церков Лодзі знайшла запис про народження Ойгена. Батько ж з дружиною і тепер уже трьома дітьми (а всього їх буде дев'ять!) повернувся додому і не міг і подумати, що в його суто німецькій сім'ї, де всі діти народжені однією матір'ю, один син, Ойген, виявиться поляком!

А сама Ірма, мати, котру так уперто видають за голландку? Безсумнівно, такі прізвища, як Зіменс, Мартенс, Дерксен, Янцен, Варкентін та інші, відомі будь-якому німцеві колишнього СРСР, колись дуже давно справді були голландськими. Це так звані меноніти, що отримали свою назву від засновника одноіменного віросповідання Менно Сімонса. Коли в 1789 році перша партія цих меннонітів із Східної Пруссії поселилася під Запоріжжям, вони вже давним-давно були німцями і за культурою і за мовою. Щодо мови, то на побутовому рівні вони користувалися так званим «платтдойч», тобто, нижньонімецькою говіркою, що зберегла деякі спільні риси, особливо у словниковому складі, з голландською мовою, але вже далеко розійшлася з нею. У школах же і в молитовних будинках на богослужіннях меноніти користувалися літературною німецькою мовою.

По матері Ірма — Зіменс, по батькові — Мартенс. На початку тридцятих років Ірма вчилася на німецькому факультеті Одеського педінституту. Збереглося свідчення однієї з її колишніх подруг, яка недавно померла в Краснотур'їнську, — вона не тільки вчилася з Ірмою, а й мешкала з нею в одній кімнаті гуртожитку. Ця жінка пригадує, що Ірмі й на думку не спадало вважати себе голландкою. Як і всі на цьому факультеті, вона була німкеня, так само писалась і в усіх інститутських документах.

Голландкою Ірма зробилася пізніше, коли в нашій

країні, «где ...
шит человек...
льно небезп...
цем. Радянсь...
ресня 1941 р...
брали, а від...
армію, де во...
непосильної...
знущань таб...

Та й у По...
з дочкою та...
лася в 1946...
до німців, ...
країни, було...
утім, і до рос...
ли загарбни...
росіяни — з...
лення ними ...
Європи від ф...
ма обернуло...
кім. Спроб...
мо в Угорщи...
чині та Поль...
воєнні роки...
кривавими р...

«І я ходи...
разом з інш...
— ми вважа...
— пригадува...
1975 році б...
мене та се...
граді.

У Польщі ...

ЩЕ НЕ ВМЕРЛ...

Ми — укр...

29 березня 1992 року на установчій конференції було засновано, а 6 червня зареєстровано органами юстиції Росії Об'єднання українців Москви (ОУМ), добровільну, самодіяльну національну громадську організацію, що об'єднує колективних членів — українські осередки та колективи. До складу ОУМ входять: Український молодіжний клуб у Москві, Спілка офіцерів-українців Москви, Спілка любителів української музики, Товариство підтримки Народного руху України, громада Української греко-католицької церкви, колектив Бібліотеки української літератури та бібліотечна рада, колектив Української державної недільної школи, її шкільна та батьківська рада, Український комп'ютерний клуб, редакція часопису української фантастики «Брати», а також колективи підприємств та українські осередки за місцем проживання. При ОУМ створена Дирекція українських концертних та художніх програм у Москві.

Мета і завдання ОУМ — узгодження зусиль українських організацій Москви, координація їхньої спільної діяльності по відродженню та пропаганді української культури, розвитку національної свідомості, налагодження тісних зв'язків українців Москви зі своєю етнічною Батьківщиною — Україною, співробітництво між народами і державами.

Програма діяльності ОУМ передбачає участь у розробці рішень органів державної влади та управління, що стосуються правового та соціального становища громадян українського походження, життя українців, сприяння розвиткові української культури, мови, української національної школи, бібліотечної справи, розповсюдження української преси та літератури, інших засобів масової інформації, встановлення та розвиток контактів з українцями та українськими організаціями світу.

Об'єднання українців Москви готове до співпраці з державними, громадськими, комерційними організаціями, із вдячністю прийме допомо-

гу в благоро...
витку україн...
Москві.

За ініціат...
кого молодіж...
українсь...
17 грудня 1...
вила свою р...
Бібліотека у...
ратури. Вона...
Центральної...
ліотеки в М...
заснована в ...
(за деякими...
у 1913 році)...
нуванні у 1...
серпня 1992...
8200 примір...
брошур, 48...
журналів та ...
довжуються,...
газет, колек...
вих» грома...
об'єднань та...
1991 років...
ти, ноти, обр...
, аудіок...
діафільми, р...
на кількість...
теки — 205...
охоплює худ...

ГОЛОС України

...во-

...й...

...тосувавши йо-... сумнів, пан ...раховує на не-...рокого загалу ...ію україньс-... він не може ...б того, що до ...аїнської Ака-...ктивно діяло, ...з минулого ...ве ...риство ...нка ...Ш) у ...о розпрощене ...бто імперсь-...940 році. Що ...і, примiром ...вважали для ...вробітничати ...ершим прези-...ької Академії ...ий Вернадсь-... Іванович «не ...хоче те пред-...лованов», він ...вченими за-...альну акаде-...ії.

...раїнської нау-...логії, то це ...апрям мово-... я... ...ьба за прилу-...о потенціалу ...ного, за ство-...огічних струк-...вою. Навіть ...учився за під-... Смотри-... у літера-...вий лексикон ... А часопис ...країни» охоро-...раїнський на-...ад шістдесят

...свого опусу ...тхає: «Смеш-...Дійсно, і смі-...цо журналіст ...еретворив на

...е пише пан ...разве АН ...основанная ...ником Россий-...наук, ...ченив-...ю в...ку... ...вертість. — ...ссияне ли со-...роцентов спи-...ее академи-...ерти» набира-...даже АН Ук-...о республи-...пособна по-...н с Сибир-...ским (чисто ...отделениями

...рустно»? Ні, ...ійську інтелі-...обурюють по-... І «відкрит-... не тільки ...іб віків. Ска-...ий розважаль-...сковського те-...оле чудес» ...першу в Ро-...ібрав Ярос-...ра!» — кри-... багатомиль-...о. Ніби ніхто ...о київський ... Мудрий не ...знати ніякої ... дати його ... приблиз-...054 роки. І ...бліотека Со-... яка мала ...аж ніяк не ...даням ані ...ті. Хоча б то-... Москву зга-...1147 ро-...сія» з'явила-...XV століт-...

...ОНСЬКА,
...журналіст.

Особистості

ДВІ АННИ

І ЩЕ ТРЕТЯ, ЯКОЇ МИ НЕ ЗНАЄМО

Минуло десять років, як ми чуємо голос відомої польської співачки Анни Герман тільки в записах... За цей час невпізнанно змінився світ, і ми по-новому можемо подивитися на видатну співачку

Три роки тому в Караганді проводився регіональний фестиваль польської пісні, на який я був запрошений як почесний гість. В урочистому відкритті брав участь секретар польського посольства в Москві, і його вітання звучало на фоні прекрасного голосу Анни, що став символом польської пісні...

Довкола особистості Анни Герман, безумовно польської співачки, нагромадилося безліч небилиць і відвертої брехні. Занадто рано пішла вона від нас. А за життя у неї не вистачило ні сил, ні часу очиститися від цієї брехні, не нею вигаданої.

У біографіях, книжках і численних газетних та журнальних публікаціях уперто проводиться теза про те, що Анна — полька, мати — голландка, а батько...

Про батька тривалі роки мовчали, ніби в Анни був тільки вітчим на ім'я Герман, а батька взагалі не було. Затим уже в роки «гласності», коли брехати можна було трохи менше, усе ж з'явився і батько — Євген Герман, «виходець із Польщі». Не Ойген Герман, як його правильно звали, не німець, а саме «виходець з Польщі» — сприймай як хочеш, але натяк кинуто. От вам і польська лінія у п'ятій графі Анни, в розумінні людей, вихованих у дусі радянської ідеології, головного показника оцінки особи.

Батько наш Фрідріх Герман, що народився, як і наш дід Едуард Герман, у селі Нойхоффнунг неподалік від Бердянська (село це заснував наш прапрадід Георг Ф. Герман у 1819 році — в рік переселення з Німеччини на Україну). Наша мати, Анна Баллах, народилась у Йозефсталі, нині Юзівка, під Запоріжжям. У 1908—10 роках батько вчився на семінарі баптистсько-євангельських проповідників у Лодзі, в Польщі, що входила, як і багато інших чині незалежних держав, до складу Російської імперії. У 1910 році там, у польському місті Лодзь, і народився Ойген, тобто, Євген. От він і став «виходцем з Польщі». Через 36 років, після двох воєн, що прокотилися через Польщу, Ірма, мати Анни, в одній із церков Лодзі знайшла запис про народження Ойгена. Батько ж з дружиною і тепер уже трьома дітьми (а всього їх буде дев'ять!) повернувся додому і не міг і подумати, що в його суто німецькій сім'ї, де всі діти народжені однією матір'ю, один син, Ойген, виявиться поляком!

А сама Ірма, мати, котру так уперто видають за голландку? Безсумнівно, такі прізвища, як Зіменс, Мартенс, Дерксен, Янцен, Варкентін та інші, відомі будь-кому німцеві колишнього СРСР, колись дуже давно справді були голландськими. Це так звані меннонiти, що отримали свою назву від засновника однойменного віросповідання Менно Сімонса. Коли в 1789 році перша партія цих меннонітів зі Східної Пруссії поселилася під Запоріжжям, вони вже давним-давно були німцями і за культурою і за мовою. Щодо мови, то на побутовому рівні вони користувалися так званим «платтдойч», тобто, нижньонімецькою говіркою, що зберегла деякі спільні риси, особливо у словниковому складі, з голландською мовою, але вже далеко розійшлася з нею. У школах же і в молитовних будинках на богослужіннях меннонiти користувалися літературною німецькою мовою.

По матері Ірма — Зіменс, по батькові — Мартенс. На початку тридцятих років Ірма вчилася на німецькому факультеті Одеського педінституту. Збереглося свідчення однієї з її колишніх подруг, яка недавно померла в Краснотур'їнську, — вона не тільки вчилася з Ірмою, а й мешкала з нею в одній кімнаті гуртожитку. Ця жінка пригадує, що Ірмі й на думку не спадало вважати себе голландкою. Як і всі на цьому факультеті, вона була німкеня, так само писалась і в усіх інститутських документах.

Голландкою Ірма зробилася пізніше, коли в нашій країні, «где так вольно дышит человек», стало смертельно небезпечно бути німцем. Радянських німців з вересня 1941 року на фронт не брали, а відправляли в трудармію, де вони гинули від непосильної праці, голоду і знущань табірного начальства.

Та й у Польщі, куди Ірма з дочкою та матір'ю перебралася в 1946 році, ставлення до німців, байдуже з якої країни, було не краще, як, утім, і до росіян, бо німці були загарбники із заходу, а росіяни — зі сходу, і визволення ними країн Східної Європи від фашистського ярма обернулося ярмом радянським. Спроби скинути це ярмо в Угорщині, Чехо-Словаччині та Польщі в різні післявоєнні роки закінчувалися кривавими розправами.

«І я ходила на барикади разом з іншими студентами — ми вважали це за честь», — пригадувала Анна, коли в 1975 році була в гостях у мене та сестри в Цілинограді.

У Польщі дуже стало в пригоді «голландське походження» Ірми та народження батька у Польщі — Анна отримала польське громадянство.

А батько Анни, мій старший брат Ойген, у 1937 році канув у небуття. За одними даними, він помер в одному з магаданських таборів за два місяці до звільнення в 1947 році, за іншими — був засуджений на десять років таборів «без права листування», що в жаргоні співробітників НКВС означає розстріл.

Ойген був усебічно обдарованою людиною. До свого від'їзду в Узбекистан в пошуках гірської стежини на свободу він жив на Україні. Учився хорового диригування, і поряд з роботою за основною спеціальністю — бухгалтера — був регентом хору в молитовному будинку. Мав веселу вдачу, складав вірші, писав музику, був гарний надзвичайно і володів величезною фізичною силою, що особливо цінується на селі. Любив життя і явно народився у непідхожий час — час насильства та руйнування любих серцю патріархальних, добропорядних устоїв на селі.

У 1929 році у зв'язку з колективізацією нашого батька заарештували і засудили на п'ять років таборів з подальшою поразкою в правах на п'ять років. Але через півтора року його не стало: він загинув від голоду та непосильної праці на лісоповалі в Архангельській області. Черга рушати в ті ж місця неминуче наближалась до синів — це було видно з перебігу подій у наступні роки. Старший брат Віллі (до речі, теж народився в Лодзі, але все життя залишався німцем) нелегально переходить кордон і знаходить притулок спершу в Польщі, а потім у Німеччині, де він живий і здоровий до сьогодні. З родинних причин Ойген не міг піти з братом, але відчував, як зашморг дедалі тугіше затягується. Заради правди слід визнати, що на фабриці-кухні однієї з шахт Донбасу, де він працював бухгалтером, утворилася значна розтрата через постійні пиятики з начальством за рахунок бухгалтерії. Звичайним розтратникам у ті часи давали два-три роки, але Ойген був незвичайний — його батько був репресований, брат «зрадив батьківщину» і втік у фашистську Німеччину, хоча в рік утечі (1929) вона ще не була фашистською. Ці обставини збільшували провину і тягли на «вишку». Тож Ойген залишив дружину й малу дитину і пішов. Через гори Узбекистану він сподівався знайти стежку, щоб кружними шляхами з'єднатися з братом.

Але тут, у повній самотності й відчаї, в одному з гірських селищ він зустрічає вчительку німецької мови, німкеню. Вони могли розмовляти рідною мовою, навіть «голландською», бо і Ойген знав її, і співати під гітару німецькі пісні. В Ірми виявився чудовий голос.

Одним словом, тут починається біографія Анни і закінчується життя її батька. Однієї темної південної ночі його повели в небуття...

Анна стала полькою. Але ми вже знаємо, яка мова для Анни була рідною і що перші пісні, почуті нею від мами й бабусі, були німецькі, і їхні інтонації вона зберегла в пам'яті і в душі на все життя, хоч і співала різними іншими мовами. І жодної — німецькою, котру знала чудово: я сам з нею розмовляв цією мовою. Вона співала по-російськи, по-польськи, по-італійськи, по-англійськи, і все з прекрасною вимовою. А по-німецьки — жодної пісні. Для маскування, для приховання правди, щоб не видати себе.

Анна знайшла притулок у Польщі, вона там одержала освіту, стала її громадянкою і, можна сказати, воювала на барикадах за свободу своєї нової батьківщини, а в кінцевому підсумку стала тією Анною Герман, котру ми знаємо, любимо і ще довго пам'ятатимемо.

Артур ГЕРМАН,
журналіст.

Жовті Води
Дніпропетровської області.

ЩЕ НЕ ВМЕРЛА І В МОСКВІ

Ми — українці

29 березня 1992 року на установчій конференції було засновано, а 6 червня зареєстровано органами юстиції Росії Об'єднання українців Москви (ОУМ), добровільну, самодіяльну національну громадську організацію, що об'єднує колективних членів — українські осередки та колективи. До складу ОУМ входять: Український молодіжний клуб у Москві, Спілка офіцерів-українців Москви, Спілка любителів української музики, Товариство підтримки Народного руху України, громада Української греко-католицької церкви, колектив Бібліотеки української літератури та бібліотечна рада, колектив Української державної недільної школи, її шкільна та батьківська рада, Український комп'ютерний клуб, редакція часопису української фантастики «Брати», а також колективи підприємств та українські осередки за місцем проживання. При ОУМ створена Дирекція українських концертних та художніх програм у Москві.

Мета і завдання ОУМ — узгодження зусиль українських організацій Москви, координація їхньої спільної діяльності по відродженню та пропаганді української культури, розвитку національної свідомості, налагодження тісних зв'язків українців Москви зі своєю етнічною Батьківщиною — Україною, співробітництво між народами і державами.

Програма діяльності ОУМ передбачає участь у розробці рішень органів державної влади та управління, що стосуються правового та соціального становища громадян українського походження, життя українців, сприяння розвиткові української культури, мови, української національної школи, бібліотечної справи, розповсюдження української преси та літератури, інших засобів масової інформації, встановлення та розвиток контактів з українцями та українськими організаціями світу.

Об'єднання українців Москви готове до співпраці з державними, громадськими, комерційними організаціями, із вдячністю прийме допомогу в благородній справі розвитку українського життя в Москві.

За ініціативою Українського молодіжного клубу та української громади Москви 17 грудня 1989 року відновила свою роботу державна Бібліотека української літератури. Вона є наступницею Центральної української бібліотеки в Москві, що була заснована в 19—20-х роках (за деякими відомостями — у 1913 році) і припинила існування у 1938 році. На 1 серпня 1992 року фонд бібліотеки нараховує близько 8200 примірників книг, 6000 брошур, 4800 примірників журналів та видань, що продовжуються, 185 комплектів газет, колекція газет «Новых» громадсько-політичних об'єднань та рухів 1989—1991 років. Крім того, карти, ноти, образотворчі видання, аудіокасети, платівки, діафільми, рукописи. Загальна кількість читачів бібліотеки — 2050 чоловік. Фонд охоплює художню літературу, видання з історії, літературознавства, мовознавства, освіти, мистецтвознавства, фольклору, природознавства, техніки, релігійну літературу, словники, підручники, довідники, енциклопедії, видання для дітей українською, російською та іншими мовами. Бібліотека постійно поповнюється виданнями, що виходять в Україні. В бібліотеці можна також ознайомитись з українськими виданнями з Австралії, Білорусі, Бразилії, Ватикану, Великобританії, Естонії, Італії, Канади, Латвії, Литви, Німеччини, Польщі, Росії, Румунії, США, Франції, Чехо-Словаччини тощо, а також із виданнями русинською мовою з Югославії та Хорватії. У 1992 році надходить понад 160 назв газет та 140 назв журналів та видань. Фонд розміщено за принципом вільного доступу. Всі видання, крім газет, можна взяти по абонементу додому.

У бібліотеці щомісяця: першого четверга о 19.00 — огляди нової української літератури, що надійшла до фондів бібліотеки протягом минулого місяця; другого четверга о 19.00 — зустрічі з працівниками Посольства України в Російській Федерації; третього четверга о 19.00 — продаж нової української літератури. Останнього четверга о 19.00 у приміщенні бібліотеки відправляється богослужіння. Службу Божу відправляє отець Валерій (УГКЦ). Щочетверга о 19.00 — зустрічі Українського молодіжного клубу в Москві.

Поштова адреса ОУМ і бібліотеки: Россия, 111020, Ухтомская ул., 21, Объединение украинцев Москвы. Адреса для телеграм: Россия, Москва, Е-20, Ухтомская ул., 21, Объединение украинцев Москвы. Телефон: (095) 360-38-41. Контактні телефони: (095) 206-84-86, (095) 291-70-34, (095) 476-72-59, (095) 192-74-62. Факс: (095) 233-14-65.

Це робиться, як бачимо, й без нас. А що буде, коли ми допоможемо?

Володимир КИЯНИН.



Жарт номера

Якщо слово — срібло, а мовчання — золото, то шлях вирішення наших економічних проблем дуже простий.

Юрій РАДЯНСЬКИЙ.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Пародія

ТІНІ ЗАБУТИХ ГОРШКІВ

— Добривечір, дядьку!
Здається,
Ми з вами були юнаками...
— Добривечір, тітко!
Згадайте,—
В одному навчалися класі...

Володимир БАЗИЛЕВСЬКИЙ.

— Салют! — усміхаюсь до
дами,—
Ми бавились у дитсадку...
Колись ми були малюками,
Погодилась дама в соку...
— Добривечір, діду, згадаймо,
Як ми надівали горщок.
До щему хотілося б знати,
Чи цілий він досі? Мовчок.
Хто буде на ньому сідати?
Чи нових наліплять святі,
Чи будуть колись золоті?
Доцільно таблички прибити
На кожен такий туалет,
Щоб знала стара й соковита:
Сидів тут відомий поет,
Розлучений нападом слави,
Дрімаю в лавровім вінку:
Я можу спочити на лаврах,
Як юним в садку на горшку.

Володимир СЕМЕНО.

Полтава.

Пуп землі

ЯКБИ НЕ СВИНЯ...

— Знов якась напасть! — розпачливо сплеснув руками фермер Михайло Ткачик, побачивши, як на його подвір'я прямує ціла депутація на чолі з головою колгоспу Дем'яном Копанським. — Щось немале досвітком їх пригнало до мене. Певно, нові умови договору несуть...

Пам'ятаючи, як нелегко давалося йому те фермерство, Ткачик нічого доброго від прибулих не чекав.

— Бог вам у поміч, пане Михайле! — Копанський масненько всміхався до Ткачика, простягуючи для привітання пухкеньку руку. — Ви — вроджений фермер! Дивлюся — усе навколо квітує...

— Гадаю, пан голова колгоспу для того прийшов, аби мене похвалити, — вирішив одразу перейти до справи Ткачик.

— Зразу видно ділову людину, — й далі видушував посмішку голова. — Тільки внесу поправочку: не колгоспу! Раз і назавжди виплюньмо, пане Михайле, це остогидле слово. Зараз у нас селянська спілочка, себто спілка «Світаночок», тобто «Світанок»... Вловлюєте, який символ? Теперки у нас все інакше.

І хто давнє згадає... пам'ятаєте оту народну приказочку?

— Пам'ятаю, пам'ятаю і не збираюся нічого згадувати! — запевнив фермер. — Але, гадаю, ви й ще щось хотіли б від мене?

— Як би його вам доступніше сказати... — зам'явся Копанський. — Бачите, до нас у район приїхала делегаційка аграріїв з Канади. Треба б їм показати щось таке... самі розумієте... То ми б просили вас, аби показати ваше полечко...

— Най їдуть, оглядають. Хіба я проти? Чи бороню? — не міг второпати Ткачик.

— Воно так... але, розумієте, є ще одна заковичка, — масненько всміхається голова. — Ми б хотіли показати ваше поле, буцім воно наше... колгоспне, тьху! Себто спілчанське... На день приїзду гостей встановити таблички нашого господарства. А лише вони покинуть село — відразу знімемо. Аякже! Вам нічого хвилюватися: маєте документи на руках — усе вашеньке, усе... Виручайте, бо нема більш куди повести.

— А в інший колгосп, себто спілку, випровадьте делегацію, — радив Ткачик. — Район же великий, господарств у ньому багато...

— Маєте раційку, маєте повну раційку, — погоджувався Копанський. — І район величенький, і спілочок багатенько... Усе так, усе так.. А нема куди. Є на то поважна причинонька: колгоспи, самі знаєте, порозпадалися, а спілочки на ніженьки не стали. Не було ще часу. То вже не відмовляйте, виручіть. Зрештою, тут гм-хм... йдеться про честь нашої рідненької Україноньки, неньочки нашої, молодої державоньки...

Ткачик погодився, бо не мав часу на пусту балаканину. Знав, йому не дадуть спокою, поки не здасться.

Ідучи в поле, фермер побачив, що вже на його нивках господарює колишній «колгоспний актив», який механічно став спілчанським.

Ткачик був подивований, прочитавши на розставлених таблицях «Поля колгоспу «Шляхом Ілліча».

— Ще не встигли нових написати... — пояснив Ткачику бригадир Степан Файненький. — Хоча, як на мене, то й не треба: з дошками тепер проблема, а то всього на якусь годину... І так буде!

Ткачик вирішив не показуватися в поле, аби не дивитися на ту кумедію. Порався на подвір'ї. Коли перед обідом до нього пригнався «Волгою» голови завфермою Максим Балемба.

— Виручай, братику Михайле, — забувши за привітання, ще від хвіртки вигукнув керівник ферми. — Позич на пару годин нам свою льоху з приплодом!

— Ти що, смієшся? — гадав, що той жартує, Ткачик. — Приїхав «Волгою», аби везти її як паню... Тепер вона не влізеться... То ще коли, як я брав її від вас з колгоспу, можна було і в багажник запхати... Пам'ятаєш — одні ребра стирчали?..

— Я тільки рожевеньких заберу у багажник, — квапився Балемба. — А за льохою їде фіра з гарою.

— Але ж про свиноматку з головою ми не домовлялись, — сказав фермер. — Нащо метружити свиню з поросятами?

— Не домовлялись, то правда... Бо голова такого не сподівався, — пояснив Балемба.— В усьому винен Магдюк, наш зоотехнік. Сіпнув же його нечистий записати у статуті спілки, що господарство спеціалізується на вирощуванні свинопоголів'я. Хтось із гостей те прочитав, то хочуть оглянути свинарник. А в нас там лиш кілька харлаків. Показати таке «поголів'я» все одно, що шнурок на шию собі пов'язати. То виручай, братику, ніколи тобі того не забудемо! Зрештою, ми ж не чужі...

...Балемба вже був нерадий, що привіз свиноматку з приплодом. Льоха ніяк не хотіла заспокоїтися: гасала по клітці, щось винюхувала, розпачливо кувікала. Метушилися й поросята.

Втішало завфермою хіба те, що гості хвалили свиноматку та її приплід. Один з делегації захоплювався вголос: «Ох, які вгодовані, чистенькі поросятка! Як добре доглянута мацьора!»

Балемба збагнув, що в цій ситуації можна набрати чимало «балів». Тож сказав: «Самі бачите, добродії, як у нас усе змінилося на краще! Спілка, перепрошую, не те, що колгосп. Тут і до свиней людське ставлення... За колгоспу, зізнаюся, у нас були харлаки, а не свині... За колгоспу...»

Що далі говорив завфермою, почути було неможливо: так несамовито верещала льоха. Тоненько вискали, беручи приклад з матері, і поросята.

Один із гостей, що в себе вдома вирощував свинопоголів'я, відчинив дверцята клітки і став втихомирювати свиноматку. У той момент льоха вишмигнула з клітки і дала драла — тільки її й бачили! Поросята кинулися за нею.

— Усе було б, як кажуть за «бугром», о'кей... Коли б не клята свиня... — бідкався голова спілки Дем'ян Копанський.

— Її теж можна зрозуміти, — заступився за свою льоху фермер. — Нащо згадали їй про колгосп?

Богдан КОСЬМІЙ.

Львів.

Всьо чотко!

БАДЬОРІ УКРАЇНЦІ

Рівненські харчовики зробили чудо — винайшли напій «Бадьорість». Це, без сумніву, щось унікальне. Пияки, що сформувалися на марші до світлого майбутнього, перепробували, здається, все: і «чорнило», і денатурат, і палітуру, і... До дихлофосу, бувало, доходило, але такого, як вищепойменована «Бадьорість», не куштував навіть у часи найгустішого застою.

«Бадьорість» — напій багатопрофільної дії і в кожному разі, засвідчують місцеві пияки, б'є наповал. «Бадьорість» вживається як ефективний засіб для ремонту черепа, ушкодженого надмірними випарами напередодні, її використовують як стартовий матеріал для подальшого цілоденного загулу, вона часто-густо стає цементуючим фактором на царині інтернаціональної єдності: українець ти, приміром, росіянин чи циган — кожен, причастившись «Бадьорістю», почуває себе рідним братом пияків усієї планети.

У Рівному, як і скрізь у нашій страждений Україні, день починається біля продовольчих магазинів: шикуючись у чергу, одні сподіваються на хліб насущний, другі — на пляшку молока, треті — на якийсь шматок ковбаси.

— А ті, що п'ють «Бадьорість», такі гонорові, — сказала якось продавець «нашого» магазину Тамара Анатоліївна. — Їм без черги подавай і якнайшвидше...

«Гонорові» наші співвітчизники — пом'яті, неголені, часто-густо молоді, але вже беззубі, з паличками, — ухопивши пляшку заповітної «Бадьорості», одразу ж тут, у магазині, закидають голову догори — наче горністи сповіщають про початок трудового дня. За якихось півгодини «горністи» вже лежать, як дрова біля житлового будинку у квітнику, на низькому підвіконні у «Кулінарії», на лавочці на автобусній зупинці...

У застої народ пив кріпко, як перед кінцем світу. Так пив, що до цього часу протверезитися не може. А треба б. Пора. Взялися ж бо не ефемерне світле майбутнє будувати, а свою власну українську хату, для чого треба світлий, незатьмарений розум. Треба. А що бачимо?

А бачимо, що густішають лави пияків — тисячі й тисячі бродить їх поблизу магазинів, ринків і харчувальних закладів. Люди дивуються: де беруть гроші на питво? Де беруть? Вночі «заробляють»...

А густішають пияцькі лави тому, що мають благодатний грунт: пиріжка чи морозива — годі й шукати, а «точки» з'являються, як прищі на простуженому тілі. В окремих місцях стоїть по дві жовті бочки зразу. Ще б по одній блакитній — і пияків розпирало б не стільки від пива, скільки від почуття національної гордості. Як, приміром, у кафе, барі чи ресторані, де нам радо подадуть напої «Козацький», «Чумацький», горілочку «Гайдамацьку». Відчуваєте, як міцно справжньою Україною пахне? Отож бо. Досить нам «Московской» і «Столичной» — самі не ликом шиті...

Весело, одне слово, починаємо, тільки трохи завузько — не повністю ще забезпечується внутрішнє усвідомлення належності до великої нації. От би випустити, скажімо, коньяк «Тризуб» чи «Тарас Шевченко»! Та горілочку — «Бандерівку», «Петлюрівську» чи «Махнівку»! Або вино — «Козацькі могили». Або пиво — «Оунівське»... Тоді був би повний ажур, ми почувалися б українцями на всі сто граду... ой, пробачте, відсотків.

Воно, звичайно, можна було б понавідкривати усіляких цікавих підприємств і закладів, щоб вистачило для імен усіх видатних українців, і виробляти там гарні шаровари, сиріч штани, і очкурі до них, сиріч ремені, котрі нині продаються у стольному Києві по 800 і більше купонів за штуку. Або модні жупани, сиріч плащі і пальта. Або...

Можна б, але то марудно, довго й клопітно. А з «Гайдамацькою» швидко просто: хильнув, рукавом втерся і почуваєшся козаком, сиріч гайдамакою. Відразу хочеться і в похід — драти в китайки онучі...

Весело починаємо. Численні загони «підбадьорених» українців — на марші. Чи ж далеко зайдуть?

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівне.

Міні-проза

БАРАН

Пасся одного разу собі баран: жував травичку, дихав повітрям, бекав, раптом підняв голову: — Ба! Ворота — нові!..

Вчора ж їх ще не було, — подумав баран, — точно! Ні, ворота, звичайно, добрі — дубові, двостулкові, висота, певне, під два метри, якщо не вище, але навіщо ж треба було їх міняти! Старі теж були непогані... Краще б паркан полагодили, а то за складом — дірка — хоч усією отарою заходь, а тут для начальства кожного року все обновляють.

Бідний сторож дядько Степан! Скільки він скаржився, писав, просив, а толку — як з козла молока. Ні, говорять, поки що для паркана матеріалів немає! Ось вам і люди... А ще й технікуми закінчують, інститути... Чому вони не розуміють елементарних речей — не хочуть чи не можуть? Хто винен? Що робити?..

Не встиг баран відповісти на ці запитання. Прийшли люди фарбувати паркан і нагнали його — не сподобався людям баран — дуже вже нерозумний у нього був вигляд.

Олександр ПЕРЛЮК.

Мініатюри з натури

ЗВІДКИ ДЕФІЦИТИ

Питаєте, звідки родом
оті дефіцити,
що ні гвіздка, ні каструлі
без черг не купити?

Та де ж візьмуться, скажіте,
штани чи лопати,
як весь народ стоїть в чергах —
коли ж працювати?!

В ЗАГСІ

Штампи, підписи, шампанське,
каса жваво клацає...
Хтось жартує в дусі часу:
— Йде приватизація!..

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ.

ПОНЕДІЛОК

7 вересня

І ПРОГРАМА УТ

16.00 Новини.
17.20 Документальний фільм «Ангеле мій».
16.35 Вересневі спогади у квітні.
17.20 Документальний фільм «Благословляю і молюся».
18.20 «Червона калино, чого в лузі гнешся?».
19.00 УТН.
19.10 Народна артистка України Р. Кириченко у фільмі-концерті «Чарівниця вечорниць».
19.30 Хто ми...
20.30 Урожай-92: факт і прогноз.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Кінозустрічі.
23.10 УТН.
23.25 Художній фільм «Бармен із «Золотого якоря».

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.50 «Два клоуни». Мультфільм.
8.00 Новини.
8.20 «До першої крові». Художній фільм.
9.45 «На манежі яки». Фільм-концерт.
10.20 Мультфільми.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 Щасливий випадок.
12.20 Відпочивай.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.20 Телеміксt.
15.05 Блокнот.
15.10 Уолт Дісней представляє...
16.00 На III Міжнародному фестивалі телепрограм для дітей та юнацтва.
16.15 Аргументи надії.
17.00 Новини.
17.25 Міждержавний телеканал «Останкіно» представляє.
17.55 Футбольний огляд.
18.20 НЕП.
18.45 Прем'єра телефільму-вистави «Палій».
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Продовження телефільму «Палій».
21.10 «Нова студія» представляє: «Бомонд».
21.25 «Каталог Федеріко». Програма про роль «особи» в кінематографі.
21.45 Одначе.
22.00 ТБ-галерея.
22.30 Ситуація. «Білий лебідь».
23.25 «Душа моя». Документальний телефільм. У перерві — Новини.

КАНАЛ «РОСІЯ», II ПРОГРАМА УТ

7.00 Вісті.
7.20 Час ділових людей.
7.50 Біла ворона.
8.35 Непізнаний Всесвіт.
9.20 Інтерв'ю з політологом і істориком Гі Сорманом (Франція).
9.30 Відкритий чемпіонат США з тенісу.
10.20 Камера досліджує минуле. «Резидент Ріхард Зорге». 1 і 2 серії.
11.45 Дозвілля. Птахи поряд з нами.
12.00 Денний сеанс. «Ей, на лінкорі». Художній фільм.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Третій ангел.
15.30 Дитяча година (з уроком англійської мови).
16.30 Там-там-новини.
16.45 ТрансРосефір. «Кожний вибирає для себе...».
17.30 Кіпрас Мажейка. Репортажі з НАТО.
18.00 Київська панорама.
18.20 Документальна кінопрограма «Зустріч з прекрасним». Фільми «Вікторія», «Сутність».
19.00 Вісті.
19.20 Свято кожен день.
19.30 Детектив по понеділках. «Жінка дня». Художній фільм.
20.55 Телебіржа інформує.
21.05 А. Адан. «Жізель». Вистава Національного театру опери та балету України ім. Т. Г. Шевченка.
23.20 Рок-кафе.

«СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.35 Мультфільми.
13.40 Художній фільм «Пригоди Алі-Баби і 40 злодіїв». Казка.
18.55 Мультфільми.
19.10 Художній фільм «Слід Сокола».
20.50 Відеомузика.
21.00 Художній фільм «Медовий місяць з привидами».

ВІВТОРОК

8 вересня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої. Інформаційно-музична програма.
9.00 Художній фільм «Бармен із «Золотого якоря».
10.15 Поетичний телетеатр. В. Симоненко. «Лебеді материнства».
10.35 Шкільний екран. 10 кл.
11.05 Камерні твори В. Кирейка.
11.40 Доброго вам здоров'я. Наступ на глаукому.
12.10 УТН.
12.25 Канал «Д».
16.00 УТН.
16.05 Для дітей. Веселка.
16.35 Документальний телефільм «Біля відмітки — 17 віків».
16.55 Фільм-концерт «Подолянчики».
17.30 Уклін України.
18.25 Музичний фільм «У світі святкових чудес».
19.00 УТН.
19.10 Мультфільми «Поліклініка кота Леопольда», «Прогулянка кота Леопольда».
19.30 Громадсько - політична програма.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Чорний телефільм «Блакитна троянда». 1 і 2 серії.
0.00 УТН.
0.15 «Запчастини для душі». З циклу «Через обставини, що склалися».

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.50 Мультфільм.
8.00 Новини.
8.20 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
9.05 «Палій». Телефільм-вистава.
10.35 Футбольний огляд.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Повернення Будулая». Художній телефільм. 1 серія.
12.40 «Сім старих і одна дівчина». Художній телефільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Діловий вісник.
14.40 Блокнот.
14.45 Й.-С. Бах. «Бранденбурзький концерт».
15.00 Уолт Дісней представляє...
15.50 Програма телебачення Японії. «Змагання роботів».
17.00 Новини.
17.25 Міждержавний телеканал «Останкіно» представляє програму «Золоті розсипи».
17.50 Фермата.
18.15 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
19.00 Тема.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 «КТВ-1» і канал «Франс-Інтернасьональ» представляють прем'єру художнього телефільму «Хемінгуей». 3 серія.
22.20 «Чорний ящик». Таємниця ядерної зброї.
23.00 Новини.
23.25 Авторалі Париж — Москва — Пекін.
23.55 «Сім старих і одна дівчина». Художній телефільм.

КАНАЛ «РОСІЯ», II ПРОГРАМА УТ

7.00 Вісті.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Без ретуші.
8.55 Неопалима купина. Старовинні російські романси і пісні у виконанні Є. Смольнінової.
9.30 Відкритий чемпіонат США з тенісу.
10.20 Сам собі режисер.
10.50 Дозвілля. Увага, знімаю.
11.05 Денний сеанс. «Смерть прекрасних косуль». Художній фільм.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Телебіржа.
15.30 «Бадабоки». Програма для дошкільнят. (Франція).
15.50 Мульти-пульти.
16.00 Студія «Рост».
16.30 Там-там-новини.
16.45 Сигнал.
17.00 Золотий Остап.
17.20 Антологія короткого оповідання. В. Вересаєв. «Невигадані історії».
18.00 Київська панорама.
18.20 Й. Брамс. Квінтет фа мінор.
19.00 Вісті.
19.20 Свято кожен день.
19.30 Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 71 серія.
20.20 Художній телефільм «Чорна Пантера та Білий Ведмідь».
21.45 М. Цветаєва в Парижі.
22.00 Вісті.
22.20 Спортивна карусель.
22.40 Балет Санкт-Петербурга. «Коппелія». Прем'єра балету Л. Деліба на сцені Маріїнського театру.

«СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.40 Мультфільми.
14.00 Художній фільм «Готель «Біля загиблого альпініста».
18.40 Мультфільми «Таємниця мешканців Місяця».
19.50 Художній фільм «Білі вовки».
20.30 Відеомузика.
21.40 «Зловісна башта». Художній фільм.

СЕРЕДА

9 вересня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої. Інформаційно-музична програма.
9.00 Свічадо.
10.30 Документальний телефільм «Гомоніла Україна».
11.00 Естрадно-спортивне шоу.
12.30 УТН.
12.45 Кінозустрічі.
16.00 УТН.
16.05 Для дітей «Кукурік і К°».
17.05 Програма студії «Укртелефільм»: «Яворівська забавка», «Володимир Роянов та його полонянки».
17.40 Музичний фільм «Композитор Валерій Гаврилін».
18.30 Прем'єра документального відеофільму «Розіп'яті долі».
19.00 УТН.
19.10 Актуальне інтерв'ю.
19.20 Мультфільм «Великий Вух».
19.30 Наше коло.
20.15 «Дивограй».
20.45 На добраніч, діти.
21.00 ДНІПРО.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Фільм-вистава «Ой, не ходи, Грицю, та й на вечорниці».
22.55 УТН.
23.10 Українське телебачення представляє нову програму гурту «Соколи».

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.50 Мультфільм.
8.00 Новини.
8.20 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
9.50 Нове покоління вибирає.
10.40 А. Хачатурян. Сюїта з музики до драми М. Лермонтова «Маскарад».
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Повернення Будулая». Художній телефільм. 2 серія.
12.40 «Здрастуйте, лікарю!». Художній телефільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телеміксt.
15.10 Блокнот.
15.15 Уолт Дісней представляє...
16.05 На III Міжнародному фестивалі телепрограм для дітей та юнацтва.
16.15 Космічний марафон.
17.00 Новини.
17.20 Студія «ОКО» представляє прем'єру документального фільму «Хрест отця Олександра».
18.00 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
18.45 Велика прогулянка. 60 хвилин у світі телебачення.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 Прем'єра художнього телефільму «Хемінгуей». 4 серія.
22.20 «Чорний ящик». Таємниця ядерної зброї.
23.00 Новини.
23.25 Програма телебачення Японії. Спортивні традиції Японії.
0.15 Танці, танці...

КАНАЛ «РОСІЯ», II ПРОГРАМА УТ

7.00 Вісті.
7.20 Реклама.
7.25 Час ділових людей.
7.55 На політичному Олімпі. А. Собчак.
8.35 Арт-бізнес.
8.50 Наш сад.
9.30 Відкритий чемпіонат США з тенісу.
10.20 Телетеатр Росії. С. Коковкін. «Иди до мене». Телевистава.
11.35 Програма «Ключ».
11.50 Денний сеанс. Художній телефільм «Санта-Барбара». 71 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Козирна дама.
15.30 Тема з варіаціями. Грає гітарист А. Болотов.
16.00 Християнська програма.
16.30 Там-там новини.
16.45 ТрансРосефір. Далекий Схід.
17.30 М-трест.
17.45 Давайте з'ясуємо.
18.00 Теніс. Відкритий чемпіонат США.
19.10 Київська панорама.
19.30 Домашній екран. Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 72 серія.
20.20 Теніс. Відкритий чемпіонат США.
21.00 Телебіржа інформує.
21.10 Телеспортарена.
22.00 Вісті.
22.20 Крапки над «і».
22.50 Тема з варіаціями. «Прийдіть, благословенні Отця мого». Концерт духовної рок-музики.

«СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.30 Мультфільми.
13.40 Художній фільм «Подвійний капкан».
16.00 «Пригода в королівстві». Лялькoвий мультфільм. 2 серія.
18.40 Мультфільми.
19.00 Художній фільм «Непереможний».
20.10 Відеомузика.
20.30 «Старі автомобілі». Художній фільм.

ЧЕТВЕР

10 вересня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої. Інформаційно-музична програма.
9.00 Фільм-вистава «Ой, не ходи, Грицю, та й на вечорниці».
10.15 Для дітей. «А на острові зеленому».
10.45 «Віронька». Телеопера.
11.20 Кінопрограма «Зустріч з Чехо-Словаччиною».
12.35 УТН.
16.00 УТН.
16.05 Для дітей. Веселка.
16.45 Республіканська фізико-математична школа. Метод координат. Передача 1.
17.15 Літературна карта України. С. Климовський.
18.00 «Нагірна проповідь». Фільм 4 «Блаженні голодні».
18.30 Прем'єра телефільму «Кассандра».
19.00 УТН.
19.10 Музичний фільм «До батька по пісні».
19.30 Хрещатик. Літературно-мистецька програма.
20.30 Реклама.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Хроніка МВС.
21.55 Молодіжна студія «Гарт».
23.55 УТН.
0.10 «Регтайм». Музична програма.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.50 «Сусіди». Мультфільм.
8.00 Новини.
8.20 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
9.50 Космічний марафон.
10.30 Очевидне — неймовірне.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Повернення Будулая». Художній телефільм. 3 серія.
12.25 «День без числа». Художній телефільм.
12.55 «Летюча миша». Художній телефільм. 1 серія.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телеміксt.
15.10 Блокнот.
15.15 Уолт Дісней представляє...
16.05 На III Міжнародному фестивалі телепрограм для дітей та юнацтва.
16.15 Наш музичний клуб.
17.00 Новини.
17.25 «Дівчинка і клоун». Мультфільм.
17.35 ...До шістнадцяти і старші.
18.15 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
19.00 Портрет на тлі. Грузія. Серпень — вересень.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Прем'єра художнього телефільму «Європа плюс... і плюс... і плюс...».
21.50 Хокей. Кубок ліги. «Динамо» (Москва) — ЦСКА. 2 і 3 періоди.
23.00 Новини.
23.25 Програма телебачення Японії. Свято оголених.
0.10 «Летюча миша». Художній телефільм. 1 і 2 серії.

КАНАЛ «РОСІЯ», II ПРОГРАМА УТ

7.00 Вісті.
7.20 Час ділових людей.
7.50 Програма, присвячена 180-річчю Бородінської битви.
8.45 Танцювальний марафон. Конкурс бальних танців.
9.30 Відкритий чемпіонат США з тенісу.
10.20 Вечірній салон у ранковому ефірі.
11.50 Денний сеанс. Художній телефільм «Санта-Барбара». 72 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Росія—Японія: шляхи співробітництва.
15.30 Пілігрим.
16.30 Там-там новини.
16.45 Маленькі музичні вечори. Згадуючи Вертинського.
17.15 ТрансРосефір. «Панорама приватизації».
18.00 Київська панорама.
18.20 Теніс. Відкритий чемпіонат США.
20.05 Домашній екран. Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 73 серія.
21.00 На політичному Олімпі. Уроки Г. Явлінського та Б. Немцова.
21.55 Реклама.
22.00 Вісті.
22.20 Спортивна карусель.
22.25 На політичному Олімпі. Продовження.

«СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.10 Мультфільм «Секретна машина».
14.40 Художній фільм «Максимко».
19.40 Мультфільми.
20.00 Телефільм «Втілення мрії». 12 серія.
20.25 Художній фільм «Внутрішній світ».

П'ЯТНИЦЯ

11 вересня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої. Інформаційно-музична програма.
9.00 Музичний фільм «Сестрички Скріде».
9.30 Художній фільм «Камінна душа».
11.10 Танцює «Прімавера».
12.15 УТН.
12.30 Концерт української духовної музики.
16.00 УТН.
16.05 На допомогу школі. Музика. Творчість Я. М. Степового.
16.35 Сонячне коло.
17.15 Художній фільм «Безглузді канікули».
18.20 Співає народний артист України В. Зінкевич.
18.35 Обговорюємо проект Конституції України.
18.50 УТН.
19.00 Чемпіонат України з футболу. «Динамо» — «Таврія». У перерві — 19.45 Урожай-92: факт і прогноз.
20.45 На добраніч, діти.
21.00 ДНІПРО.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Дзвони Чорнобиля. Відповідаємо на ваші запитання.
22.25 Вперше на екрані УТ. Художній фільм із субтитрами «Сувенір для прокурора».
23.55 УТН.
0.10 «Землі нев'януча краса». Музична програма.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.50 «Бабусина парасолька». Мультфільм.
8.00 Новини.
8.20 «Багаті теж плачуть». Художній телефільм.
9.05 Клуб мандрівників (з сурдоперекладом).
9.50 Мультфільми.
10.20 Музичний клуб.
11.00 Новини.
11.20 «Повернення Будулая». Художній телефільм. 4 серія.
12.25 «Сім'я». Короткометражний телефільм.
12.50 «Летюча миша». Художній телефільм. 2 серія.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Бридж.
14.50 Бізнес-клас.
15.05 Блокнот.
15.15 Уолт Дісней представляє...
16.05 На III Міжнародному фестивалі телепрограм для дітей та юнацтва.
16.20 Центр.
17.00 Новини.
17.25 Максима.
17.55 Людина і закон.
18.25 Прем'єра телефільму для дітей «Пригоди чорного Красунчика». 9 серія.
18.50 «Поле чудес».
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 У «Клубі детективів». Американський художній фільм «Ніколи не говори «ніколи».
23.00 Новини.
23.20 ВІД представляє: «Музобоз».
0.00 Відпочивай.

КАНАЛ «РОСІЯ», II ПРОГРАМА УТ

7.00 Вісті.
7.20 Реклама.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Студія «Нота бене».
8.35 Майстри. «Усмішка Самойлова».
9.30 Відкритий чемпіонат США з тенісу.
10.20 М-трест.
10.35 Екзотика.
11.35 Дозвілля. ТБ-ательє.
11.50 Денний сеанс. Художній телефільм «Санта-Барбара». 73 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Телебіржа.
15.30 Антракт. Співає Валерій Агафонов.
15.45 Паралельні світи.
16.30 Там-там новини.
16.45 Панове-товариші.
17.00 Музичний фільм «Козацьке коло».
17.40 Документальний телефільм «Сліди».
18.00 Теніс. Відкритий чемпіонат США.
19.10 Київська панорама.
19.30 Теніс. Відкритий чемпіонат США.
21.00 Свічадо.
22.30 Крапки над «і». Передача 3.
23.00 Кінозал «К-2». «Інтервенція». Художній фільм.

«СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.20 Мультфільми.
13.50 Художній фільм «Перша зустріч, остання зустріч».
15.50 Відеомузика.
18.55 Мультфільми.
19.10 Художній фільм «Даки».
21.00 Відеомузика.
22.20 Художній фільм «Омен-1».

СУБОТА

12 вересня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 Циркова програма.
9.00 Музичний телефільм «Труффальдіно із Бергамо».
11.10 Доброго вам здоров'я. «Важка хірургія». Нарис про академіка О. Шалімова.
11.40 Прем'єра телефільму «Феодосія. Мертвий сезон».
12.10 Конкурс юних виконавців.
13.10 УТН.
13.20 «Ми — українці». Літературно-музична композиція.
14.00 «Земле моя». Хто допоможе Чорному морю?
14.30 Прем'єра студії «Галичина-фільм». «Воскресіння».
15.30 Вервиця.
16.00 Мультфільм «Факели балерини».
16.10 Плеяда. Художньо-публіцистична програма.
19.00 УТН.
19.10 Фільм-балет «Ковбої».
19.30 Телерадіоканал «Право».
20.45 На добраніч, діти.
21.00 ДНІПРО.
21.35 Авансцена. Міжнародний фестиваль театрів «Контакт-92» у Польщі.
23.35 УТН.
23.50 Ретрокінозал. Художній фільм «Коли дерева були великими».
00.20 Пісні з берегів Ятрані.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

6.00 Новини.
6.20 Ранкова гімнастика.
6.30 Суботній ранок ділової людини.
7.30 Спорт-шанс.
8.00 Як досягти успіху.
8.15 Марафон-15 — малятам.
8.40 Бумеранг...
9.10 Радіо «Труба».
9.40 Медицина для тебе.
10.20 Браво.
11.20 ЕХ. Екологічна хроніка.
11.40 Програма телебачення Японії. «Тіло людини: народження нового життя».
12.35 На III Міжнародному фестивалі телепрограм для дітей та юнацтва.
12.55 Прем'єра документального телефільму «Друга дійсність». Фільм 2.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Кіноправда? Художній фільм «Кубанські козаки».
16.40 Червоний квадрат.
17.20 У світі тварин.
18.00 «Єноти». Мультфільм. 4 серія.
18.25 «Готель «Біля загиблого альпініста». Художній фільм.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Брейн ринг.
21.40 Цей танок вогневий.
22.35 Авторалі Париж — Москва — Пекін. У перерві — 23.00 Новини.
23.20 Не доспівавши куплету. Пам'яті Ігоря Талькова.

КАНАЛ «РОСІЯ», II ПРОГРАМА УТ

7.00 Вісті.
7.20 Шлях до храму.
8.00 Світ спорту очима фірми «Жіллетт».
8.30 Програма «03».
9.00 Відкритий чемпіонат США з тенісу.
10.00 Відеоканал «Плюс одинадцять».
11.15 Як жити будемо?
12.00 Пілігрим.
12.45 Південні Курили. В чому проблема?
13.00 Вісті.
13.25 Денний сеанс. «Викрадення чарівника». Художній фільм.
15.05 «Бурда моден» пропонує...
15.35 М. Аркас, М. Лисенко. Телеопера «Катерина»
16.10 Кінозустрічі.
17.40 Київська панорама.
18.00 Теніс. Відкритий чемпіонат США.
21.00 Балетне мистецтво.
22.00 Вісті.
22.20 Програма «А». Концерт оркестру «Токіо Ска Парад айз» (Японія).
23.05 Відкритий чемпіонат США з тенісу.

«СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.05 Мультфільми.
13.20 Художній фільм «Пани авантюристи».
14.00 Відеомузика.
19.50 Мультфільми.
21.20 Художній фільм «Сітара».
22.10 Відеомузика.
22.20 Художній фільм «Омен-2»

НЕДІЛЯ

13 вересня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 У неділю вранці.
9.30 Художній фільм «Коли дерева були великими».
11.00 Фільм-балет «Єгипетські ночі».
11.40 Естрадний концерт.
12.00 Мультфільм на замовлення.
13.00 УТН.
13.10 Лялькова вистава «Курочка ряба».
13.50 Село і люди.
14.35 Канал «Д».
15.35 «Молодощі». Дитяча хорова студія.
16.00 Маю честь.
17.00 Чемпіонат України з футболу. «Шахтар» — «Дніпро».
18.45 Фортепіанна музика.
19.00 УТН.
19.10 Мультфільм «Площа картонних годинників».
19.30 Зичимо щастя.
20.30 Мультфільм «Пригода в королівстві».
21.00 ДНІПРО.
21.35 Художній фільм «Поворот сюжету».
23.10 УТН.
23.25 Телеспортарена.
0.10 Артмайдан.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

6.00 Година сили духу.
7.00 Тираж «Спортлото».
7.15 Мультфільм.
7.35 Концерт фольклорних колективів Болгарії.
8.05 З ранку раненько.
8.30 Програма телебачення Японії. «Яблука на снігу».
9.05 Можливо все.
9.35 Ранкова зірка.
10.25 Це ви можете.
11.05 Зустріч в Концертній студії Останкіно з письменником Е. Лимоновим.
12.05 Марафон-15.
13.00 «Метаморфози живопису». Науково-популярний фільм. 5 і 6 серії.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.20 Діалог у прямому ефірі.
15.00 Клуб мандрівників.
15.50 Панорама.
16.30 Телелоція.
16.45 Уолт Дісней представляє...
17.35 Я. Сібеліус. «Сумний вальс»
17.45 Новини.
18.00 «Цунамі». Художньо-публіцистичний фільм за романом М. Задорнова.
19.00 Новини кіно.
19.35 Вперше на телеекрані. Художній фільм «Хлопчики».
21.00 Підсумки.
21.45 Спортивний уїк-енд.
22.00 Монро і Мадонна.
23.00 Новини.
23.25 Відеодром.
23.55 Мюнхгаузен-клуб. Розважальна програма.

КАНАЛ «РОСІЯ», II ПРОГРАМА УТ

7.00 Вісті.
7.20 Джерела.
8.00 Хочете, вірте...
8.30 Відкритий чемпіонат США з тенісу.
10.00 «Пригода в королівстві». Ляльковий мультфільм. 3 серія.
10.25 Ати-бати...
10.55 Колесо огляданння. Уроки космосу.
11.55 Російська енциклопедія.
13.00 Вісті.
13.20 Прем'єра мультфільму «Дораемон» (Японія). 1 і 2 серії.
13.55 Вас запрошує Віктор Светлов. Російські пісні і романси.
14.40 Телетеатр Росії. Л. Пантелєєв. «Вірую».
15.45 Автогонки. Гран-прі «Формула-1».
18.15 Танцювальний марафон. Конкурс бальних танців.
18.55 Реклама.
19.00 Вісті.
19.20 Свято кожен день.
19.30 Обличчям до столиці.
19.45 Документальний фільм «Українська художня школа».
20.15 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
20.25 Фестиваль класичних фільмів Голлівуду. «Ночі Декамерона». Художній фільм.
21.55 Реклама.
22.00 Вісті.
22.20 Концерт камерного оркестру Івано-Франківської філармонії.
23.00 Теніс. Відкритий чемпіонат США.

«СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

11.55 Мультфільми.
13.30 Художній фільм «Злодійка».
14.35 Відеомузика.
18.55 Мультфільм.
19.05 Художній фільм «Важке дитя-2».
20.30 Відеомузика.
20.50 Художній фільм «Омен-3».

НА ЧАЕС ВСЕ СПОКІЙНО

Як повідомив головний інженер ВО Чорнобильська АЕС В. Васильченко, в серпні на першому і третьому енергоблоках станції проводилися планово-попереджувальні ремонтні роботи, а другий енергоблок перебуває в режимі зняття з експлуатації. Під час цих робіт не було зафіксовано жодних порушень, які б вплинули на безпеку роботи станції та на радіоактивну обстановку в цілому.

Крім того, у серпні 1992 року Чорнобильську АЕС відвідали ряд делегацій та комісій, серед яких Чехо-Словацька комісія з атомної енергетики, делегація Національної ради з радіаційної безпеки США, голова антиядерного товариства Австрії пан Фрід, робоча група товариства безпеки ядерних реакторів Німеччини, делегація Білоруського фонду «Діти Чорнобиля» та інші. Нагадуємо також, що про обстановку на Чорнобильській АЕС ви можете дізнатися через автоінформатор, який працює цілодобово за номером **8-04479/25824.**

У НАЦІОНАЛЬНОМУ БАНКУ

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ 5 ВЕРЕСНЯ 1992 РОКУ ВСТАНОВЛЮЄ КУРС КАРБОВАНЦЯ І КУПОНА ДО ІНОЗЕМНИХ ВАЛЮТ.

1 австралійський долар	151-62
1 австрійський шилінг	21-65
1 англійський фунт стерлінгів	420-14
10 бельгійських франків	73-05
1 німецька марка	150-68
1 голландський гульден	133-63
1 датська крона	38-88
100 італійських лір	19-69
1 канадський долар	175-86
1 норвезька крона	38-05
1 долар США	210-50
1 фінська марка	54-62
1 французький франк	44-21
1 шведська крона	41-18
1 швейцарський франк	168-78
10 японських ієн	17-10
1 екю	304-47
10 іспанських песет	23-34
10 грецьких драхм	12-10
1 ірландський фунт	398-90
1 ісландська крона	4-04
1 кувейтський динар	730-90
10 ліванських фунтів	0-84
10 португальських ескудо	17-21
1 сингапурський долар	132-15
10 турецьких лір	0-30
1 естонська крона	18-83
1 долар США по розрахунках із Індією в 1992 році	210-50

Валютний коефіцієнт купона до карбованця під час здійснення неторговельних операцій становить 1,0.

Головне валютно-економічне управління.

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, оглядач, завідуючий відділом культури; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-44.

Рукописів не повертаємо.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 448.154

Комбінат друку видавництва «Преса України».

252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Зам. 0311169.

1 2 3 4 5 6 7 8 9